XXXIV. ÉVFOLYAM. 1930. OKTÓBER 25. SZOMBAT 243 SZÁM

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA HELYBEN ÉS VIDÉKEN HÁROM PENGŐ, NEGYEDÉVRE 9 PENGŐ. EGYES SZÁM VÁSÁRLÁSÁNÁL ÁRA HÉTKÖZNAP 10 FIL., VASÁRNAP 20 FILLÉR KIADÓHIVATAL KOSSUTH-U. 3. I. E. T 141

HAJDÚFÖLD

FELELŐS SZERKESZTŐ: VITÉZ KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY.

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA: JÓZSEF KIR. HERCEG-UTCA 16. SZÁM ALATT. SZERKESZTŐSÉG TELEFONSZÁMA 3—48. A NYOMDA TELEFONSZÁMA 3—47. KIADÓHIVATAL KOSSUTH-U. 3., I. E. T 141

Gazdasági feltámadásunk útja

Irta: *vitéz Soltész Gyula.*

„Uraim, a haza veszélyben van!" mondá egykor híres parlamenti beszédében a nemzet nagy fia — Kossuth Lajos. És ékesszólásának varázsa magával ragadta a nemzetet, mely csodákra volt képes. Érezzen bizonyos, hogy ha az orosz túlerő nem avatkozik bele a nemzet szabadságharcába, akkor Kossuth Lajos meg teremtette volna minden igaz magyar álmát a független Magyarországot.

Sajnos, ma még nagyobb veszély előtt áll a magyar nemzet. A gazdasági leromlás, a gazdasági csőd réme fenyeget bennünket és mi állunk tétlenül, közönyösen, csak a saját kicsinyes bajainkkal törődve és nem tudjuk felfogni a közeledő közös baj nagyságát. Ez nem csak azért baj, mert most nincs egy Kossuth Lajosunk, aki felrázná a nemzetet lethargiájából hanem azért is, mert ma az emberek nagyrészében nincs már meg az az önzetlenség, ami haza és faiszeretet, amely azelőtt jellemezte a magyart. A mai emberi rideg, számító, önző, anyagias nehezen lelkesedik a közös ügyért. Ma a nemzet hasonlít az olyan beteghez, aki csak nyög, fekszik ágyában, de nem veszi be az orvosrendelte medicinát. Mindenki csak a kormányzatot okolja, mindenért és a kormánytól vár segítséget minden bajra, pedig a kormány egyedül csak fél munkát végezhet.

A nemzetnek magának kell sorsának irányítását kezébe venni! S ha minden magyar párt és valláskülönbség nélkül — hivatásának magaslatára emelkedve — összefog a nagy cél: az ország megmentése érdekében, akkor az eredmény nem maradhat el; ellenkező esetben az ország menthetetlenül anyagi és erkölcsi csődbe kerül.

Hogy a bajon segíthessünk, meg kell keresnünk a baj okát, amelynek megszüntetésével a baj is okvetlenül megszűnik. Magyarország nagyrészben mezőgazdasági állam, mezőgazdasági termékeket szállít külföldre, melyért idegen valutát, pénzt kap cserébe. Iparunk még nem eléggé fejlett és így igen sok iparcikket hozatunk külföldről, amiért rengeteg pénzt adunk külföldi országoknak; sokkalta többet, mint amennyit terményeinkkért kapunk. Ha a sokat hangoztatott többtermelést sikerülne is végrehajtanunk, akkor sem javulna lényegesen a helyzet, mert mezőgazdasági túltermelés lévén mindenütt, termelvényeinket értékesíteni nem tudnánk. A gazdasági élet vérkeringésében a pénz a vér szerepét játssza. A mi országunk egy olyan emberi szervezethez hasonlítható, amely sok sebből állandóan vérzik. És hiába igyekeznek bele vért ömleszteni egy helyen, ha sok helyen sokkal több vér folyik el. Világos, hogy ilyen körülmények között be kell következnie a lassú elvérzésnek.

Mit kell tennünk, hogy ezt az elvérzést megakadályozzuk.

El kell zárnunk a vérző ereket, legalább annyira, hogy az elfolyó vérmennyiség egyenlő legyen a pótolható vér mennyiségével. Vagyis, csak annyi értékű iparcikket és nyers anyagot szabad az országba behoznunk, amennyi értéket mi tudunk kapni külföldre szállított termelvényeinkért.

Országunk megcsonkítása egyik fő oka ezen elvérzési folyamatnak, mert ipari és bányavidékeinket, erdőinket, elszakították az országtól. Ezek visszaszerzésére irányuló törekvés akár revizió, akár más uton, egyik fő feladata az országnak. Ez nagyrészben csökkentené, de nem szüntetné meg teljesen az elvérzési folyamatot.

A revíziós mozgalommal párhuzamosan egy másik fontos mentőakciót: a magyar ipar pártolási akciót kell megszerveznünk. Az első kipótlásának, a második belpótlásának kell hogy sarkköve legyen. Ha mind kettőt keresztül visszük, akkor megteremthetjük az anyagilag is erős, független Nagymagyarországot.

Minden Magyarnak szent fogadalmat kell tennie, hogy ezentul, kizárólag magyar gyártmányu iparcikkeket fog vásárolni. Azt szokták erre mondani, hogy a magyar iparcikkek nem olyj jók, mint a külföldiek. Hát ezt így általánosságban mondani nem lehet, mert az nem igaz. Pedig sokan beszélnek így: mintha minden egyes kritikus, egy-egy gépészmérnök, vagy pedig textil, vagy más ipari szaktekintély volna. Pedig aki némileg is ismeri a magyar gyáripart, azt tárgyilagosan megállapíthatja, hogy ha vannak is esetleg olyan iparágak, melyek felett semmiképen nem érik utól a régebbi külföldi gyárak gyártmányait, viszont egyes gyártmányaink minőségben is nem csak hogy egyenlő értékűek, de sokszor jobbak is a külföldi gyártmányoknál.

Mik legyenek iparpártolási akcióink főbb elvei?

1. Minden iparcikket, amit Magyarországon készítenek, csak magyar gyártmányokból szerezzük be.

2. Azon cikkeket, melyeket nálunk még nem gyártanak, (addig is, míg ezen iparág kifejlődik) olyan barátságos államokból szerezzük be, melyek mitőlünk ugyanolyan értékben, mezőgazdasági termékeket vásárolnak.

3. Bojkottáljuk az ellenséges államok gyártmányait és azon kereskedőket, akik ezeket árusítják.

4. Fejtsük ki a legnagyobb takarékosságot. Különösen akkor, ha nélkülözhető, vagy olyan dolgok beszerzése előtt állunk, melyeket belföldön még nem állítanak elő.

A gyakorlatban hogyan haitsuk keresztül ezeket az elveket?

Országosan meg kell szervezniink a magyar iparpártolók egyesületét. Vagyis egyesületbe kell tömöríteni azokat a lelkes és önzetlen hazafiakat, akik ezen elveknek már most is feltétlen hívei. Ezen egyesületnek a feladata lesz, hogy folytonos propaganda által terjesszék ezeket az eszméket, mindig szélesebb és szélesebb rétegekben, nem nyugodva addig, míg ezen egyesületnek az egész ország apraja-nagyja, kivétel nélkül tagja nem lesz. Ezen egyesületnek lesz további feladata oda-hatni, hogy ezen mozgalomból ugy a kormányzat, mint az egyes társadalmi rétegek és foglalkozási ágak a reáiuk eső feladatokat elvégezzék.

Mi a feladata a kormányzatnak?

1. Az egyesületet ugy erkölcsileg, mint propaganda tevékenységében támogatni.

2. Államilag meg kell jelölni minden magyar gyártmányu cikket. Igy a vásárlót nem lehet félrevezetni, meggyőződhet arról, hogy tényleg magyar gyártmányt kap.

3. Közszállításoknál a magyar gyártmányokat feltétlen előnyben kell részesíteni, még akkor is, ha azok valamivel drágábbak a külföldi gyártmányoknál.

4. Tekintettel arra, hogy a gazdatársadalom gazdasága — az előbb vázolt elvérzési elmélet alapján — az egész ország válsága is, a kormányzatnak egyik főfeladata a gazdatársadalom helyzetén könnyíteni.

Mi módon lehet e közterheket enyhíteni?

1. El kell engedni a gazdák adóhátralékai után fizetendő késedelmi kamatokat. A már befizetett kamatok az adóhátralékok törlesztésére fordítandók.

Az adóhátralékra fizetési halasztás adandó a gazdák anyagi helyzetének jobbrafordulásáig.

3. A gazdák adóját a csökkent jövedelem arányában mérsékelni kell.

A munkanélküliség enyhítése.

Közmunkák által és a gyermeknap mintájára országos gyüjtőnap rendezésével kell enyhíteni a munkanélküliek nyomorán. Legyen az év egy napja „a munka ünnepe", amikor a magyar munkás és a munka jelentőségét és nemzeti fontosságát méltánvolják és propagálják, egyben gyüjtést rendeznek, a munkanélküli munkások javára.

Miből fedezze az államháztartás igy előálló hiányát?

A Kormányzó áll az országos nyomorenyhítő akció élére

Rövidesen felhivással fordul a társadalomhoz az inségesek érdekében

Az országos inségakció megszervezése napok óta foglalkoztatja már a kormányt és a társadalmi egyesületeket. A legutóbbi minisztertanács már letárgyalta azokat az intézkedéseket, amelyeket Ernszt Sándor népjóléti miniszter a kormány nyomorenyhítő akciója érdekében megvalósitani kiván.

Maga ez az akció azonban csak egyik része azoknak az intézkedéseknek, amelyeket a kormány a nyomor enyhitése érdekében tervez, mert maga Horthy Miklós Kormányzó is a magyar társadalom élére áll, hogy az egész ország társadalmát, különösenmát, különösen a tehetősebb rétegekt az inség enyhítésének szolgálatába állitsa.

Értesülésünk szerint a Kormányzó már a napokban felhivással fordult a magyar társadalomhoz és abban rá fog mutatni arra a nagy és nemes célra, amelynek érdekében különösen a jómódu rétegeket önkéntes adakozásra szólítja fel.

A kormányzó akciója független attól az akciótól, amelyet Horthy Miklósné már megindított a karácsonyi szeretetadományok és segélyezések ügyében.

Braziliában győzött a forradalom

Lemondott a kormány

Newyork, október 24.

A rio de janeiroi kormány csütörtök esti harctéri jelentése a forradalmárok harci kedvének lelohadásáról számol be. A felkelők sorozatos támadásai szünőfélben vannak s a minasgeraesi fronton teljesen megszünt a harci tevékenység. A kormánycsapatok lövészárkokat ásnak és tartós védekezésre készülnek. Sao Paolo és Parana államokban a forradalmárok előnyomulása szintén megakadt. A harctéri jelentés optimista hangja a rio de janeiroi lakosság körében nagy megkönnyebbülést keltett.

Newyork, október 24.

Pernambucoból jelentik az Associated Pressnek, hogy a Rio de janeirói katonaiskola növendékei az istentiszteletek végeztével felláz adtak. *A lázadás után a kormány beadta lemondását, mely a lakosság minden rétegében osztatlan örömet keltett.* Az üzleteket a forradalom győzelmének örömére bezárták. A tengerészek, akik eddig a kormány mellett állottak, a forradalomhoz csatlakoztak.

Ára 10 fillér.

Az által, hogy a legnagyobb takarékosságot tartja szem előtt nélkülözhető és olyan kiadásoknál, mikor külföldi iparcikkeket kell beszerezni.

2. Megszünteti az állás és jövedelem halmozást.

3. A terheket részben áthárítja más foglalkozási ágakra. Igy pld. erősebben meg kell adóztatni az autó és autóbusz tulajdonosokat. Az autósok 80 százalékát ezeknek kéne viselniök, mert az utakat ezen járművek rongálják leginkább és az utépités rohamos fejlődése is ezek érdekében történik. Meg kell adóztatni erősebben a fényüzést, a pezsgőt (különösen ha külföldi) a zárórán tul mulatozókat, az ellenséges külföldön nyaralókat, a francia és egyéb illatszereket, szépitőszereket, selymeket, kártya clubbokat, casinókat, a tám és egyébb mulatságokat még akkor is, ha azok jótékonycélra rendszerint csak kis hányadát juttatnak a jövedelemből.

Mi a kötelessége a gyáriparnak s általában az iparnak?

1. Meg kell szüntetni az árdrágitó karteleket. Sőt arra kell törekedniök, hogy külföldi gyártmányoknál jobbat és olcsóbbat termeljenek. Ezen célból kellene tömörülniök, hogy ugy felvehessék a külfölddel az egészséges versenyt.

Mi a kötelessége a kereskedelemnek?

Elsősorban is kötelességük a magyaripar pártolása, mert hiába akar a közönség magyar árut vásárolni, ha a kereskedő nem tart magyar árut, vagy ha tart is belőle raktáron, nem mutatja, nem ajánlja a vevőközönségnek. Ez volna pedig a magyar kereskedelem nemzeti hivatása.

2. A kereskedők és iparosoknak is le kell mondaniok jövedelmük egy részéről mert az a tény, hogy bár a termelő alacsony árakat kap termelvényeiért, mégis mire az a fogya-zóhoz jut, óriási mértékben megdrágul azt mutatja, hogy a közvetitő kereskedelem a megengedettnél nagyobb haszonnal dolgozik. Ipari országokban a háboru elején sokkal olcsóbban lehetett élelmiszert vásárolni, mint nálunk a mezőgazdasági államban.

A gazdákra is nagy feladat vár a magyar iparpártolás terén, amit eddig sajnos nem teljesithettek eléggé. A ki törődik a közügyekkel, örömmel látja, hogy a mezőgazdaság kezd nálunk is modern keretet ölteni. Minden nagyobb gazdaságban traktorral végzik a szántást. De egyszerre eltünik az öröme, ha látja, hogy az a sok traktor majdnem mind külföldi, legtöbbször amerikai gyártmányu. Azé az Amerikáé, mely óriási gabonakivitelével a magyar gazdát is agyon nyomta. Csodálatos, hogy a gazdák még mindég nem látják, hogy maguk alatt vágják a fát. Gondolják csak el, menynyire rughat az az összeg, ami csak traktorok révén kiment az országból. És hol van ezenkivül az a sok-sok iparcikk és anyag, amit a mezőgazdaság felhasznál és ezt mind külföldről szerzik be. Pedig ezzel a gazda egyik fő fogyasztó ját, a magyar munkást röviditi meg és veszi ki szájából a saját maga termelvényét: a kenyeret.

A munkás osztagnak is kötelessége a magyar ipar pártolása: hiszen munkatársai javáról van szó. De még egy kötelessége van a magyar munkásnak. Meg kell érteni, hogy ő az ő munkájával nemzeti hivatást teljesit. Az ő kezeibe van letéve a magyar ipar sorsa és jövője. Az ő munkáját nem szabad robotnak tekintenie, hanem minden erejével és tudásával azon kell lennie, hogy munkájával a legjobbat, a legtökéletesebbet állitsa elő, mert csak igy lehet olyan cikkeket előállitani, mely a külföldi gyártmányokat felveheti a versenyt. A legnagyobb bünt követi el hazájával és nemzetével szemben az a munkás, aki hanyagul készitett munkájával a magyar ipar hirnevét rontja.

De bármely foglalkozási ágat sorolnánk is fel, mindegyiknél ki lehetne mutatni, hogy sokat vétkezünk a nemzet, vagyis saját magunk érdeke ellen. És ezen a téren a társadalom minden tagjára óriási feladat és szent kötelesség vár: mindennek felébe helyezni azt, ami magyar, csak azért, mert az magyar! A szerelem vakságával fanatikusan kell ragaszkodnunk a magyar iparpártolásához, mert ez az ami a nemzetet anyagilag megerősítve talpra fogja állitani.

És itt óriási feladat vár a nőkre, akik sajnos a legtöbb pénzt költik külföldi iparcikkekre. Valamikor a magyar nők vezettek a hazafiasságban: — sajnos ma a nemzetköziség bacillusa megfertőzte a lelkeket. Különösen a nőkét, akiket egyetlen bálványuk: a „Divat" utján jobban lehet befolyásolni.

Magyar leányok és asszonyok. Legyetek méltók dicső elődeitekhez! Romboljátok le az idegen bálványokat lelketekben és ne legyen más csak a haza szent oltára az, amelyen áldozatot hoztak.

Ha igy valamennyien teljesitjük kötelességünket, mindnyájan összefogunk, akkor ennek a nemzetnek lesz jövője! Akkor ellenségeink rettegni fognak tőlünk és minden állam keresi majd barátságunkat. — mert látni fogják, hogy ebben a nemzetben egy akarat van, ez a nemzet élni akar, és élni fog!

Tiz évi sulyos börtönre itélte a honvédtörvényszék Pintér századost,

aki féltékenységből agyonlőtte barátját, Kiss Miklós őrnagyot

Budapest, október 24.

Ez év tavaszán Pintér András százados egy pesterzsébeti lakásban agyonlőtte Kiss Miklós őrnagyot, azután pedig öngyilkosságot követett el. A megindított katonai vizsgálat a következőket deritette ki:

Pintér százados a feleségétől, a szép Radulescu Heléntő a mult év folyamán jogerősen elvált. Radulescu Helén később Pintér százados egy barátjának, Kiss Miklós őrnagynak lett a jegyese, aki ezt be is jelentette az illetékes katonai hatóságnak, — melytől a házasságkötéshez szükséges engedélyt megkapta. Pintér András százados, akinek a házasságából származó fia már iskolába járt, nem tudott belenyugodni a válásba és idegenkedve fogadta a hirt, hogy elvált felesége Kiss őrnagynak a jegyese lett. Kiss őrnagy a kinos helyzeten valahogy változtatni akart és egy barátja tanácsára felkereste az egyik pestkörnyéki szanatóriumban fekvő Pintér Andrást, hogy nyiltan és őszintén közölje házassági tervét és megkérje, hogy most már ne álljon utjába jövendő boldogságuknak. Ez a meglehetősen izgatott hangu beszélgetés a szanatóriumban meg is történt. De alig távozott el Kiss Miklós őrnagy, Pintér András taxiba ült és Pesterzsébetre hajtatott. Radulescu Helén, aki éppen a kertben tartózkodott, volt férjével be szélgetni kezdett. Tragikus fordulatot adott az ügynek az, hogy a szanatóriumi beszélgetés után Kiss Miklós őrnagy is taxin ment a menyasszonyához, de nem volt nála elég pénz s ezért először a városparancsnokságra ment és igy csak elkésve érkezett Pesterzsébetre. A két férfi Radulescu Helén jelenlétében üdvözölte egymást, aztán néhány szót váltottak, majd érezhe a helyzet kinos voltát, Radulescu Heléннel együtt bementek a lakásba. Alighogy átlépték a szoba küszöbét, Pintér András százados revolvert rántott és lelőtte Kiss Miklós őrnagyot, majd maga ellen fordította a fegyvert. — Radulescu Helén közben a szörnyü izgalmaktól ájultan esett össze. A lövés zajára odasietők emberek Kiss Miklós őrnagyot holtan, Pintér András századost halálosnak látszó sérüléssel, Radulescu Helént pedig ájultan találták. Pintér András századost a mentők beszállitották a kórházba, ahol sulyos sebével kezelés alá vették. A százados később fel is épült és bünelekményéért a honvédtörvényszék előtt kellett felelnie. A honvédtörvényszék Kovács százados tárgyalásvezetése mellett három napig tárgyalta ezt az ügyet és pénteken délelőtt fél 12 órára tüzte ki nyilvános tárgyalásra az itélet kihirdetését.

A tárgyalás során Pintér százados azzal védekezett, hogy erős felindulásban használta fegyverét és főként serdülő gyermeke jövője érdekében volt olyan izgatott állapotban, hogy idegei felmondtak a szolgálatot. Amint mondotta, alig tudta a jelentőségét annak, hogy mit cselekszik.

Radulescu Helén viszont azt adta elő vallomásában, hogy Pintér százados, az ő benyomása szerint, előre megfontoltan azzal a szándékkal jött ki hozzá Pesterzsébetre, hogy leszámol Kiss Miklós őrnagygyal. Radulescu Helén szerint Pintér százados nyugodt, sőt cinikus volt és csak akkor fordította maga ellen a fegyvert, amikor már nyilvánvaló volt, hogy Kiss őrnagy meghalt.

Radulescu Helén a tárgyalás izgalmaitól elájult és megrendüléssel hallgatta azokat a részleteket, amelyek a gyilkosság szörnyüségeit tárták fel. A honvédtörvényszék kihallgatta azokat a sofföröket is, akik a két riválist elvitték Pesterzsébetre. Kihallgatták a fegyverszakértőket, végül az orvosszakértőket is. Az orvosszakértők szerint Pintér százados kissé csökkent beszámithatósággal rendelkezik, de a cselekmény elkövetésének időpontjában és ma is büntetőjogilag normális, nem tekinthető kizáróan elmebajosnak.

Halált kér az ügyész

A főtárgyalást vitéz Lipcsey Márton huszárezredes elnöklete és Kovács Béla századoshadbiró vezetése mellett tartották meg. A vádat Párkányi Jenő őrnagy-ügyész képviselte. Az ügyész függelemsértésben és gyilkosságban kérte bünösnek kimondani Pintér századost és ezért kötél általi halálbüntetés kiszabását inditványozta. A függelemsértés azon esetében, ha egy katona elöljárója ellen szolgálatban, vagy szolgálaton kivül gyilkossági szándékkal támadást követ el, akkor a katonai törvények szerint agyonlövetés a büntetése, ha azonban a cselekmény befejezett és a gyilkosság tényálladéka kimerült, akkor a törvény szerint a büntetés maximuma kötéláltali halál.

Az itélet

A honvédtörvényszék emberölés, függelemsértés büntettében mondotta ki bünösnek Pintér századost, akit ezért rangjától és kitüntetéseitől való megfosztásra és 10 sulyos börtönre itélt. Az itélet ellen az ügyész sulyosbitásért felebbezett, mig Pintér százados háromnapi gondolkozási időt kért.

Az indokolás szerint a törvényszék bünösnek mondja ki Pintér századost a katonai BTK. 419. §-ba ütköző emberölés büntettében és függelemsértés büntettében, amiért 1930 május 14-én délelőtt fél 10 óra tájban Pesterzsébeten Kiss Miklós őrnagyra nem megölési szándékból háromszor rásütötte fegyverét. A honvédtörvényszék ezért tüzérszázadosi rangjától, ujabb előléptetési lehetőségek kizárásával megfossza, összes kitüntetéseinek, ezüst és bronz, Signum Laudis, I., II. osztályu ezüst, továbbá a bronz vitézségi érem, Károly csapatkereszt, háborus emlékérem megfosztása mellett a vizsgálati fogságban töltött hét hónap beszámitásával 10 évi sulyosbitott börtönbüntetésre itéli. Az itélet kimondja, hogy évenkint kétheti magánzárka, kenyér és vizzel szigoritott böjt, továbbá sötét magánzárka alkalmazandó lesz az itélet végrehajtásánál.

Az indokolás további részében megállapitja a biróság, hogy orvosszakértők véleménye szerint a százados már gyermekkora óta degenerált, ingerlékeny természetü ember. Ismerteti családi körülményeit, feleségével való házasságát, családi életét egészen a gyilkosság napjáig.

Az indokolás felolvasása után Pintér háromnapi gondolkozási időt kért, az ügyész felebbezett.

Összeült az „R 101" katasztrófáját vizsgáló bizottság

London, október 24.

Az R 101 katasztrófája okának kideritésére kiküldött bizottság október 29-én tartja első ülését, melyen többek között Eckener dr.-t is kihallgatják. Érdekes, hogy a biróság elnöke Sir Yon Simon, aki 1912-ben a Titanic katasztrófájának vizsgálóbizottságának tagjai között szerepelt a kereskedelmi miniszter képviseletében.

Kályhák,
tüzhelyek, kályhavédők, szénkupák, csövek legolcsóbban
Nagy vasüzletében
Csapó 77. Forduló sarok.

Uj kedvezmény vendégeinknek
Ezen lap előfizetőinek megelégedésére nyujtott
20%
kedvezményt szobaárainkból,
10%
kedvezményt olcsó étlermi árainkból (menut kivéve) módunkban van az UJSÁG kiadóhivatalával létesitett megállapodás alapján kibőviteni
Magy kir. Operaház, Nemzeti Szinház, Kamara Szinház
előadásaira szóló mérsékelt áru jegyekkel. Tekintettel a nagy keresletre, kérjük szoba- és szinházjegy rendelését 2—3 nappal előbb velünk közölni.
PARK SZALLODA
BUDAPEST,
szemben a Keleti-pályaudvar érkezési oldalával. (Nincs kocaiköltsége)

Az amerikai keresztyén nömozgalom egyik vezére, miss Arroswschmith Debrecenben

A KIE megbizásából tanulmányozza Magyarország ifjusági mozgalmait — A Debreceni Ujság munkatársának interjuja a debreceni KIE illusztris vendégével

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A debreceni Keresztyén Ifjusági Egyesület ismét Debrecenbe hozta a magyarságnak egy lelkes barátját Miss Noel Arrowschmith személyében. Miss Arrowschmith a YMCA (az amerikai Keresztyén Ifjusági Egyesület) európai tanulmányi bizottságának megbizásából európai és ázsiai tanulmányutja alkalmából Magyarországot is felkereste és két napot tölt Debrecenben.

Interju Miss Arrowschmith-el

Az idegeneket annyira megkapó Angol Királyno Bundajában keresték fel munkatársunk az amerikai keresztyén nómozgalom lelkes harcosát és egyik vezéret, aki az amerikaira jellemző közvetlenséggel, szivesen állott rendelkezésére és örommel nyilatkozott magyarországi utjáról. Csokonai Vitéz Mihály Lida verseinek és a Bunda magyaros szépségeinek hatása alatt Miss Arrowschmith pillanatig elgondolkozik első kérdésünkön és kissé elkomolyodva mondja, hogy Európában immár hatodszor utazik és európai utjai alatt hosszabb idot töltött Magyarországon is és nagyon megszerete a lovagias és nemes gondolkozásu magyar népet.

Magyarországon először akkor járt, amikor még Beregszász magyar város volt. Első kellemes emlékei Beregszászhoz fuzik, ahol az amerikai Vörös Kereszt megbizásából egy évig folytatott tanulmányokat, majd a budapesti Tudományegyetemen tanulmányozta egy évig a magyar történelmet a magyar kormány által felajánlott ösztöndijjal. Két esztendei magyarországi tartózkodása alat nagyon megszerette a magyar népet és örömmel tett eleget Laky László, a debreceni Keresztyén Ifjusági Egyesület titkára meghivásának annál is inkább, mert az igazi magyar szellemet a magyar vidéki városokban akarja tanulmányozni. Magyarországi tanulmányai alatt egyébként felkeresett több magyar várost, Pécsett, Szegedet, Kisujszállást és Turkevét és különösen Szegeden és Pécsett lepték meg a kulturális intézmények. Nagyon sajnálja, hogy ezideig nem volt alkalma Debrecent is felkeresni, mert igen sokat hallott a Kálvinista Rómáról, ahol az igazi magyar szellemnek és kulturának olyan sok kiválósága élt. Laky László — aki tanulmányait Amerikában végezte és Debrecenben a KIE munkát a társadalom intenziv támogatása mellett nagy felkesedéssel végzi — összeköttetést keresett az Amerikában nagy befolyásu Miss Arrowschmith-el és meghivta öt, hogy ismerje meg a Nagy-Magyar Alföld fővárosát, a Kálvinista Rómát, amelyet már korábban is szeretett volna alaposan megismerni és amelyről a nyáron Debrecenben járt dr. Dawis-tól is sok jót és szépet hallott.

Az amerikai KIE Magyarországot is támogatni akarja

Arra a kérdésünkre, hogy mi célból járja be Európát?

Miss Arrawschmith elmondta, hogy a Keresztyén Ifjusági Egyesületek munkáját tanulmányozza, éspedig azokban az államokban főképpen, amelyeket az Amerikában székelő európai tanulmányi bizottság nagyobb összegekkel segélyez. Magyarország ugyan nem tartozik azok közé az államok közé, amelyek Amerikával anyagi összeköttetésben állanak, de mert Magyarországot is támogatni akarja az amerikai szervezet, azért akarja alapos tanulmánytárgyává tenni a magyarországi KIE munkát és világos képet szeretne kapni a magyar KIE munka helyzetéről.

— Mit tapasztalt egyébként Európában, ami különösen megragadta figyelmét? — kérdeztük.

A nemzeti mozgalmak és a KIE világszövetség

Tapasztalatairól egyelőre nem akar nyilatkozni, azt csak utjának befejezésekor tudja összegezni, s igy időszerütlennek tartja, hogy nyilatkozzék. Annyit azonban már eddig is megállapitott, hogy a nehéz gazdasági viszonyok egész Európában nagyon akadályozzák a KIE áldásos munkájának terjedését is. Tanulmányainak során különösképpen érdekli, hogy a KIE eszméi és munkaeszközei mennyiben segitenek a feszült nemzetközi helyzeten változtatni. A Keresztyén Ifjusági mozgalom nagy ereje épen abban van, hogy bár világmozgalom, mégis a legszebb lehetőségeket nyujtja arra, hogy az egyes nemzetek keretein belül a nemzetek különös és egyéni igényeinek megfelelően fejlődjék ki. Ahány nemzetet meglátogatott, mindenütt azt tapasztalta, hogy minden nemzeti mozgalomnak más a karaktere, s mert ezt az amerikai Világszövetség is igen jól tudja, — épen az ő helyzetjelentései alapján —, a Világszövetség egyáltaán nem folyik bele egyik nemzeti Szövetség munkájába sem. Befolyását legfeljebb annyiban nyilvánitja, hogy hasznos tanácsokkal és gyakorlati utmutatásokkal segit a nemzeti munkák kiépitésében. A Világszövetség és a világmozgalom sohasem kerül összeütközésbe a nemzeti mozgalmakkal, sőt épen ez a különbözőség gazdagitja a világmozgalom erejét.

Milliókat hódit Amerikában a keresztyén női mozgalom

— Amerikában a keresztyén nőknek van-e külön szervezete? — tettük fel a következő kérdést.

Miss Arrowschmidt arca felragyog erre a kérdésre és örömmel jelenti ki, hogy Amerikában igen erős keresztyén női mozgalom van, amely szoros kapcsolatban van a Keresztyén Ifju Egyesülettel. Több millió tagja van a nőmozgalomnak és igen intenziv életet élnek ezek az egyesületek.

Utolsó kérdésünk az volt, hogy mely országokat látogatott meg európai utjan?

— Bejárta Észtországot, Lettországot (s itt megjegyezte, hogy tudomása szerint ezek nyelvrokonai a magyar népnek), Lengyel-, Cseh-, Román- és Bulgár-, Görög-, Törökországokat, Portugáliát, Franciaországot, ahol különösen az orosz emigránsokkal keresett összeköttetést és beutazta Németországot is. Nagyon sajnálja, hogy a KIE által vasárnap estére hirdetett előadását nem tarthatja meg, de halaszthatatlan ügyei miatt vasárnap délben el kell utaznia.

Végezetül kijelentette, hogy korábbi utjain is mindig azt tapasztalta, hogy a magyarok a legvendégszeretőbbek az egész világon.

Padlólakk

legszebb szinekben, kiváló minőségben, nagyon olcón kapható

STERN festéküzletben

DEBRECEN, PIAC-U. 16.
(Bikával szemb n.)

Ugyanott poloska, svábbogár, patkány, egérirtó meghizható minőségben kapható.

Bethlen ma utazik Ankarába

Százhusz órát tölt vonaton törökországi utján a miniszterelnök

Budapest, október 24.

Bethlen István grófi miniszterelnök eredetileg megállapitott programjához képest szombaton utazik Ankarába, hogy a török fővárosban közvetlenül tárgyaljon a török kormány vezetőivel.

A minisztertanács előreláthatóan csak november 3-án, vagy 4-én tér vissza a fővárosba, mert a hosszu utolyan sok időt vesz igénybe, hogy az ottani tárgyalásokra csak két-három napja marad. Harminchat órába telik folytonos utazással, amig Konstantinápolyba ér és onnan még huszonnégy órai utja van vonaton Ankaráig, ugyhogy a miniszterelnök összesen százhusz órát tölt vonaton oda- és visszautaztában.

Eredetileg az volt a terv, hogy a miniszterelnök visszafelé jövet Szófiában egy napra kiszáll, hogy viszszaadja Liapcsev bolgár miniszterelnök budapesti látogatását. Mint értesülünk, a miniszterelnöknek őszinte sajnálatára valószinüleg nem lesz rá módja, hogy Szófiában kiszálljon. Boris bolgár király házasságával kapcsolatban ugyanis a bolgár kormány tagjai azokban a napokban, mikor a miniszterelnök visszautazik, nem lesznek Szófiában, hanem Várnában és az ünnepségek más szinhelyein, ugyhogy ez az időpont nem volna alkalmas a szófiai látogatásra. Ezért Bethlen István grófi miniszterelnök más időpontot keres majd arra, hogy a bolgár miniszterelnök budapesti látogatását visszaadja.

Elmérgesedett a lengyelek németellenes mozgalma

Véresre vertek két német bankigazgatót Kattowitzban

Kattowitz, október 24.

A lengyel „felkelők" németellenes mozgalma most már tettlegességekben jut kifejezésre. Szerdán este Loslauban a „felkelők" több német embert megtámadtak és sulyosan bántalmaztak. Délután folyt le ugyanis a német iparbank felügyelőbizottsági ülése, amelyre Mislovicből a városba utazott Janotta és Thomas bankigazgató is. Az ülés után a két igazgató néhány loslani ismerőse kiséretében a pályaudvarra ment, hogy visszautazzon Mislovicba. Útközben hirtelen 6—8 főnyi csoporttal találták szemben magukat, amely botokkal és revolverekkel felfegyverkezve, megtámadta és minden ok nélkül tettleg bántalmazta őket. Janottát addig verték, amig eszméletlenül esett össze. Amikor pár perc mulva feltápászkodott és végső erejével megkiséreite, hogy a pályaudvarra vánszorogjon, revolverrel utánalőttek, a golyók azonban célt tévesztettek. A másik megtámadott sem járt jobban.

Egy lengyel emberre, aki a támadás idején éppen arra járt, a „felkelők" rálőttek és sulyosan megsebesitették. Rendőr se közel, se távol nem volt látható.

Hatvan százalékos havi uzsorakamatot szedett ügyfeleitől egy budapesti zugbank

Megszöktek a leleplezett bankigazgatók

Budapest, október 24.

A budapesti rendőrség két nap óta nagyszabásu nyomozást folytat egy Teréz-köruti törpebank: a Liberty Bank Részvénytársaság ellen, amely főleg kölcsönüzletekkel foglalkozott és a hozzájuk forduló ügyfeleknek különböző ingóságok, zongora, gramofon, szőnyeg, butor ellenében pénzkölcsönt nyujtott, amely után hónaponként a költségekkel együtt álag 60 százalékos kamatot számitott. A Teréz-körut 17. szám alatt müködő bank tulajdonosai, Madarász János és Bittner József, amikor látták, hogy az egyre szaporodó feljelentések folytán a rendőrség a legerélyesebben lép fel velük szemben, a felelősségrevonás elől megszöktek.

Legutóbb Fekete László bünügyének kipattanásával kapcsolatban is eljárás indult a bank ellen, amelynek igazgatói ellen eddig közel 20 feljelentést nyujtottak be a főkapitányságon a károsultak. A rendőrség tegnap intézkedett, hogy Madarászt és Bittnert előállitsák a főkapitányságra, azonban sem az irodában, sem lakásukon nem találták őket és igy ma délelőtt csak a banknak egyik alkalmazottnőjét, Rosenberg Gabriella hivatalnoknőt idézhették be, akinek felvilágositást kellett adni arról, hogy Madarász és Bittner hogyan követték el manipulációikat.

A rendőrség rádió utján körözteti Madarászt és Bittnert és egyszersmind átiratot intézett a budapesti törvényszék vizsgálóbirájához, hogy Madarász és Bittner ellen elfogatóparancsot bocsásson ki. A nyomozás eddigi adatai szerint igen nagy az a kár, amelyet a Liberty Bank tulajdonosai ügyfeleiknek okoztak.

Vasuti szerencsétlenség tartóztatta fel Brassóban az oláh király különvonatát

Brassó, okóber 24.

Azon az éjszakán, amikor a királyvonat Kolozsvárról Bukarest felé tartott, nagy tüz ütött ki a Brassó melletti Derestve-héfalusi Vajna-féle vagongyárban. A tüz a királyvonat nagy késését idézte elő.

Brassóból azonnal kivonult a tüzoltóság és mozdonyokat is küldtek ki vizszállitmányokkal. Egyik ilyen mozdony nekiszaladt egy szembejövő tehervonatnak amelynek több kocsija összetört és a fékezője életveszélyesen megsebesült. Az összeütközés következtében mintegy 150 méter hosszuságban a pálvatest megrongálódott és emiatt állott be a nagy késés a királyvonat menetében. A pálvatest kijavitásának ideje alatt reggel 7 óráig a királyi különvonat Brassó állomásán vesztegelt. Ugyancsak késése volt a különvonat után induló miniszteri vonatnak is, amely három órát késett.

A vagongyári tüz mintegy tizenötmillió lei kárt okozott.

Olaszország aviatikusai ujfajta repülőgéppel kisérleteznek

Függőleges helyzetben emelkedik a magasságba

Róma, október 24.

A ciampoini repülőtéren, Róma mellett, virendszerü csavarrepülőgépet mutattak be, amely az olasz aviatikus szakértők szerint forradalmat jelent a repülés terén. A csavarrepülőgép neve „D. Ascanio". — függőlegesen emelkedik a magasba, vizszintesen repül és tetszésszerinti szögben fordul, sőt visszafelé is tud repülni és a leszállás is függőlegesen történik. A ciampinoi kisérletek a következő eredményekre vezettek: a „D'Ascanio" nyolc perc 47 másodpercig maradt a levegőben és pontosan ugyanazon a helyen szállott le, ahonnan elindult. — Vizszintes irányban 1078 métert repült 5 perc 12 másodperc alatt.

A függőleges emelkedés 18 méter magasságig sikerült, még pedig 1 perc 40 másodperc alatt, végül hatszöges körrepülést végzett egy kilométeres vonalon 5 perc alatt. A hatszög minden egyes szögében meredek fordulattal változtatta irányát. Az olasz csavarrepülőgép keményaluminiumból készült acéllal keverve. A 80 lóerős motoron kivül két nagy kettőscsavar irányitja.

Ismét hatvanezer embert mészároltak le Kinában a kommunisták

London, október 25.

A csangcsai mészárlásról, melyről már a mult hetekben érkeztek táviratok, most egy menekült olasz missziós püspök elbeszélése nyomán borzalmas részletek jutnak napfényre. Kinai banditák, kik a kinai kommunista párt megbizottainak nevezik magukat, több hétig ostromolták Csangcsa városát és mikor sikerült elvenni azt, hatvanezer embert a legkegyetlenebb módon lemészároltak. Igen sok embert élve temettek el s azután a várost teljesen kirabolva, visszavonultak. Visszavonulásukban több ihér embert magukkal hurcoltak, akikért most egymillió dollár váltságdijat kérnek.

Csonkamagyarország községeiben falunapokat rendez a Faluszövetség

A Faluszövetség a magyar falufejlesztési mozgalom népszerüsitése és a falufejlesztési célok hatékonyabb szolgálata érdekében elhatározta, hogy havonként egyszer különböző községekben ugynevezett *falunapokat* rendez. A falunapok rendezésével közelebbről az a célja a Faluszövetségnek, hogy az illetékes tényezők és a közvélemény figyelmét felhivja a falu elhanyagolt kivánságaira és érdekeire, azokon az aktuális falufejlesztési és falupolitikai problémákat a falusi nép körében tárgyalja, a falu lakosságát a falusi kulturális és néprajzi értékek megbecsülésére neveli, önbizalmát és öntudatát fokozza, szakembereknek jellegzetes falvak életét és viszonyait mutatja be. A falunapoknak még az is a céljuk, hogy közvetlen összeköttetést teremtsenek a falu problémáival foglalkozó szakemberek és a gyakorlati faluvezetők, valamint a falvak lakossága között.

A falunap programjában szerepel elsősorban a Faluszövetség által előkészitett és rendezett *falufejlesztési értekezlet*, amelyen a legaktuálisabb falupolitikai kérdéseket tárgyalják le a szövetség vezetőségének elnöklete alatt meghivott szakemberek és a vidék faluvezetői. A falufejlesztési értekezleten hozott határozatok, mint a Faluszövetség programpontjai kerülnek a nyilvánosság elé. A falunapon azonkivül neves előadók az illető község és vidék lakossága részére filmbemutatásokkal kapcsolatos ismeretterjesztő előadásokat tartanak. A programot kiegészitik a helyi viszonyoknak megfelelően különböző ünnepségek és versenyek, helyi kiállitás, állatdijazás, gazdaudvar- vagy tanyaverseny, népviseleti felvonulás, levente és tüzoltó csapatok gyakorlatai stb.

A falunapok gondolatát a falusi közvélemény nagy érdeklődéssel és lelkesedéssel fogadta. Ennek következménye az, hogy a Faluszövetség már most ősszel megkezdi a falunapok rendezésének sorozatát. Az első falunap a szabolcsmegyei Nyirmihálydi községben október 25-én és 26-án lesz népházavatással kapcsolatban. November 8-án és 9-én Kálpolnásnyéken, a következő hónapokban Kiskörösön, Ricsón, Fóton, Nagyeczenken, Tihanyban, Versegen, Diósjenőn, Berettyóujfalun, Halászin, Derecskén, Devecserben rendez a Faluszövetség falunapot a járás és az illető község vezetőségének és közönségének támogatása mellett.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara 1930/31 évi ösztöndijai és jutalmai

6200 pengő ösztöndijat és jutalmat adományoz ez évben a kamara

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

A debreceni kereskedelmi és iparkamara most hirdette meg ösztöndijait és jutalmait. A pályázati hirdetményeket szétküldötte az összes iskoláknak, intézeteknek, ipartestületeknek és kereskedő egyesületeknek.

Az egyes ösztöndijak a következők:

1. A néhai Tóth Sándor kamarai levelező tag nevét viselő 400 pengős külföldi tanulmányuti ösztöndij, melyet ez évben iparos ifiu nyerhet el.

2. Kettő darab, egyenként 300 pengős kereskedelmi és ipari szakoktatás céljait szolgáló felsőbb szakoktatási ösztöndij. Pályázhatnak ez ösztöndijra a Közgazdasági Egyetem, Kereskedelmi Akadémia, Iparmüvészeti Főiskola, Felsőiparisko'ák vagy magasabb szakképzést adó legalább 1 évig tartó szaktanfolyam hallgatói.

3. A debreceni fa- és féminari szakiskola növendékei részére 20, a szolnoki fa- és féminari szakiskola növendékei részére 10 egyenként 100 pengős tanulmányi ösztöndij.

4. Kereskedelmi szakiskola növendékei részére 8 egyenként 150 pengős szakiskolai ösztöndij.

5. A debreceni Kereskedő Társulati kereskedelmi iskola tanulói részére 2 drb. tandijmentességi ösztöndij, melyből az egyik a fiu, a másik a női kereskedelmi iskola tanulóira esik.

6. Az ipari munkások részére 5 egyenként 100 pengős jutalomdij. E jutalomdijakra pályázhatnak azok, akik legalább 15 éve állnak tényleges ipari alkalmazásban s ebből legalább 5 évet a kamara területében töltöttek.

7. A kereskedelmi alkalmazottak részére 5 egyenként 100 pengős jutalomdij. E jutalmakra pályázhatnak azok, akik legalább 15 éve állnak tényleges kereskedelmi alkalmazásban s ebből legalább 5 évet a kamara kerületében töltöttek.

Pályázati határidő az összes ösztöndijakra: 1930 november 15. A szabályszerüen felszerelt kérvények fenti határidőig a kereskedelmi és iparkamara (Debrecen, Verbőczy u. 2.) iktató hivatalába adandók be.

Pénteken este Budapestre utazott öt hortobágyi csikósszámadó

hogy részt vegyenek a Magyar Hét ünnepi felvonulásán

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Ismeretes a közönség előtt, hogy a Magyar Hét befejező napján, vasárnap ünnepi felvonulás lesz Budapesten, amelyben résztvesznek a csonkaország különböző vidékeinek jellegzetes kiküldöttei is.

Debrecenből pénteken este a tiz órai vonattal utazott el erre az ünnepélyre öt hortobágyi csikósszámadó, névszerint Kovács Imre a törzsmének, Juhász Sándor csődörménes, Gál Péter százstelki ciframének, Kovács Sándor a hármasi renyhe mének és Bujdosó László a Máta mögötti renyhe mének számadója.

A csikósok valódi hevedernélküli csikós nyerget, karikást, pányvát, cifraszürt és szeredást visznek magukkal. Lovakat Budapesten kapnak. A szilaj hortobágyi lovakat nem merik a fővárosba felvinni, mert félnek, hogy megzavarnák az ünnepély rendjét.

A csikósokat Szabó Géza városi ménesmester látta el utasitásokkal. Reméljük, hogy dicsőséget szereznek Debrecennek a keménykötésü csikósok, akik csak egytől félnek: attól, hogy nagyon szelid lovakat kapnak és nem mutathatják meg az igazi virtust.

S. Andor grafológus kedvezményt ad a tisztviselőknek

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

S. Andor, a kitünő grafológus, akit Debrecenben rengetegen kerestek fel a társadalom minden rétegéből, már bucsuzik a várostól, nagy sikereinek szinhelyétől. Miután ezt tudja a közönség is, mindenki siet, hogy az utolsó napokban még jövőt jósoltathasson magának, vagy jellemrajzot, esetleg fontos tanácsot kapjon a grafológustól.

S. Andor — látva a nehéz gazdasági helyzetet — a kevesebb jövedelemmel rendelkezők részére is lehetővé akarja tenni, hogy hozzá fordulhassanak. Ezért szombaton, vasárnap, hétfőn ötven százalékos kedvezményt ad az állami, városi tisztviselőknek és közalkalmazottaknak. Azok, akik jövőjüket akarják megtudni, azok vigyék magukkal a grafológushoz a lapunkban megjelent analizist. Ennek felmutatása esetén 20 százalékos engedményt kapnak.

Ezek a kedvezmények minden bizonnyal még csak növelni fogják S. Andor látogatóinak számát, akik eddig is a legteljesebb elismeréssel nyilatkoztak a grafológus munkájáról. S. Andor, — aki debrecemi működése során a hálálkodó és elismerő levelek százait kapta a közönség soráből, — Széchenyi-utca 5. szám alatti lakásán egész nap fogad.

MAGYAR HÉT MAGYAR HÉT
„Csepeli" magyar gyártmányu
lemezedények
jótállás mellett kaphatók
TÓTH GYULA
vasüzletében, a városház sarkán.
Telefon 29. Telefon 29.
Ne vegyen külföldi árut, mikor magyar árut vehet jótállás mellett.

A Singer varrógépek
mégis a legjobbak!

Gyermek életek tizezreit mentették meg a hajduvármegyei védőintézetek

Dr Görgey Márton tisztifőorvos munkásságáról és terveiről nyilatkozott a Debreceni Ujságnak

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) A magyarság élet-halál harcának legdöntőbb jelentőségü kérdése az, hogy miként tudja a nemzet felerősiteni a maga egyedeit, mint tudja megvédeni a jövendő generációkat. Az egészséges ember, az erős, ép gyermek minden nemzetnek legbecsülendőbb kincse. Nemzetgazdasági érték, amely többet ér aranynál, gazdagságnál.

Abban a harcban, amely az egészségesebb magyar emberért, a magyar élet szaporább termésért folyik, pár éve élre került Hajduvármegye. Mióta dr. Görgey Márton vármegyei tisztifőorvos vezeti a vármegye egészségügyi szolgálatát, céltudatosan, pontról-pontra valósitják meg azt a tervet, mely szerint Hajdu vármegyét az ország első egészségügyi mintavármegyéjévé teszi. Ebben a nehéz munkában, amely már sok tekintetben sikerrel is járt, magyar fajszeretettel, lelkes munkával támogatja dr. Görgey Márton főorvost Hajdu vármegye egész vezetősége, legelsősorban *Rásó* István alispán.

Az anya- és csecsemővédő intézetek fontos szerepe

A cél elérésének legfontosabb eszközei azok az anya- és csecsemővédő intézetek, amelyeket dr. *Görgey* Márton főorvossá történt megválasztása után kezdtek kiépiteni a vármegye területén, 1924. óta a községekben, városokban egymásután létesülnek ezek a védőintézetek s ma már egy olyan hálózat vonja be a vármegyét, amelynek erején, szorgalmán megtörik lassan a halál ereje is és megmentett magyar gyermekéletek tizezrei tanuskodnak arról a lelkes munkáról, mely Görgey főorvos tevékenysége nyomán kitörölhetetlen nyomokat hagyott a vármegye életében.

Ma Hajdu vármegyében vannak legjobban megszervezve az anya- és csecsemővédőintézetek is és ezt méltányolja maga a Stefánia szövetség is, amelynek igazgatósági tagjai között egyetlen vármegyei főorvos, dr. *Görgey* Márton foglal helyet.

A Debreceni Ujság—Haidufőld munkatársa kérdéssel fordult dr. *Görgey* Márton főorvoshoz az eddigi munka eredményeire és a további tervekre vonatkozólag. Az érdekes tájékoztatást, amelyet a főorvostól kaptunk, az alábbiakban közöljük:

Görgey főorvos munkájának eredménye és további tervei

— Hajdu vármegye területén ezidőszerint 12 védőintézet működik. Ezeket az országos Stefánia Szövetség tartja fent, mig a városokat, községeket csak a helyiségek fütésének, világitásának és fönntartásának költségei terhelik. A községeknek ilyen irányu kiadása évente legfeljebb 7—800 pengőre rug. Ezzel szemben felbecsülhetetlen értékü az az egészségügyi szolgálata, amelyet a Stefánia Szövetségtől kapnak. Ezeknek a védőintézeteknek áldása ott jelentkezik, hogy évről-évre mind kevesebb csecsemő hal meg a vármegye területén.

Hogy milyen nagy jelentősége van annak, hogy gyermekéleteket sikerült megmenteni, mutatja az az adat, hogy csonka-Magyarországon évente még mindig negyvenezer csecsemő és kisded pusztul el, ugyanakkor, midőn az ország háborus vesztesége egy évre elosztva, ötvenezer főre tehető.

A Stefánia Szövetség kellőleg fel nem értékelhető munkáját teljes odaadással támogatja Hajdu vármegye vezetősége. Ennek a célnak szolgálatában a most folyó esztendőben a tiszacsegei védőintézet felállitására 600 pengőt, a tetétleni védőintézet megszervezésére 300, a hajdudorogi védőintézet felállitására 800 pengő, az egyeki védőintézet felállitására 600 pengő, a hajdusámsoni védőintézet részére tejkiosztás céljaira 800 pengő, a kabai védőintézet részére kvarzlámpa beszerzésére 500 pengő, a nádudvari védőintézet részére kvarzlámpa beszerzésére 500, a hajduszoboszlói intézet részére 300 pengő segélyt utalt ki a vármegye vezetősége.

Kimutatás a védőintézetek munkájáról

Ezenkivül az alispán a vármegyei közegészségügyi ebadó alapterhére kétezer pengőt utalt ki abból a célból, hogy ebből az Országos Stefánia Szövetség 55 darab vándorkelengyét küld 12 védőintézetnek.

A védőintézetek a tiszti főorvosi vizsgálatom adatai szerint is komoly lelkiismeretes orvosi és gondozói munkát végeznek. Ma már a községek és városok lakossága is nagy szeretettel keresi fel a védőintézeteket tanácsadás céljából.

A védőintézetek munkája számbelileg is tekintélyes arányokat mutat. Szeptemberben például 349 terhes nő, 783 gyermekágyas asszony volt gondozás alatt. Gondozás alatt állott 3668 csecsemő és 5437 kisded. Ezek közül orvosi tanácsadásra megjelent 142 csecsemő és 733 kisded. Nagy eredmény az szeptemberben, a bélhurut ijesztő hónapjában az intézet félig gondozottjai közül csak 46 csecsemő és kisded halt meg s a teljes gondozottakon kivül 22 csecsemő és 6 kisded. A bélhurutban elhaltak száma mindössze 60 volt, ami a tavalyinak egyharmad része.

A tizenkét védőintézet védőnői szeptemberben meglátogattak 136 terhes asszonyt, 391 gyermekágyas asszonyt, 1570 csecsemőt és 1334 kisdedet.

A helyszinen való látogatás nagy jelentősége abban áll, hogyha a csecsemő vagy kisded gondozása nem megfelelő, a védőnők szoktanácsaikkal orvosolják a hiányokat.

Hároméves koráig minden gyermek orvosi felügyelet alatt áll

Igy elértük azt, hogy Hajduvármegyének minden gyermeke születésétől hároméves koráig állandó orvosi felügyelet alatt áll és csak a tanyákon lakó gyermekek azok, akik a legkisebb változás esetén is nem részesülnek kellő orvosi tanácsadásban és gondozásban. Ennek következtében már is nyugodt lélekkel lehet azt mondani, hogy a védőintézetek tevékenységének hatása már is mutatkozik, mert a csecsemő halálozások száma jelentékenyen alá szállt.

Ebben az évben Vámospércsen valószinüleg megnyilik a tizenharmadik védőintézet is és 1932-ben már nem lesz község Hajdumegyében, ahol ne lenne megszervezve az anya- és csecsemő védelem.

SZŐRMEBUNDÁKAT, PRÉMEZÉSEKET
Riskó szücs, Kossuth-u. 3
legizlésesebben készit, alakit, javit.
Jutányos árak!

Miért eredményes a Debreceni Ujság hirdetése?
Mert a Debreceni Ujság a Tiszántul legrégibb és legelterjedtebb napilapja.

Ma érkezik a frontharcosok elnöksége a debreceni nagygyülésre

Gróf Tolvaj-Takács József ny. altábornagy Debrecenben — A Tiszántul frontharcosainak találkozója

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Mint jelentettük már, a Tiszántul frontharcosainak országos jelentőségü találkozója ma kezdődik Debrecenben. A nagyszabásu összejövetel fényét emeli az a körülmény, hogy a frontharcos szervezkedés országos vezérkara, élén gróf Tolvay Takács József ny. altábornagy, elnökkel, — szintén résztvesz az ünnepségek sorozatában. Az illusztris vendégek érkezése ma, szombaton délután 6 órakor lesz. Este 8 órakor társasvacsorára az Angol Királynő éttermében. — Jelentkezni lehet a helyiesoport irodájában (Piac-utca 66. sz. alatt.)

Vasárnap reggel 9 órakor gyülekezés a 39-es emlékmünél. Az emlékmü megkoszoruzása után a frontharcosok lobogójuk alatt a vármegyeházára vonulnak, ahol 10 órakor kezdődik a nagygyülés, melynek programja a következő:

1. Bonyhádi Perczel Mór ny. tábornok, helyi elnök megnyitója. 2. Vitéz Mándoky Sándor ny. tábori főesperes: „Magyar Hiszekegy." 3. Helyi elnök felkéri gróf Takács Tolvay József ny. altábornagy, országos elnököt, hogy tájékoztassa az egybegyülteket az aktuális kérdésekről. 4. Gróf Takács Tolvay József ny. altábornagy, országos elnök beszéde. 5. Központi kiküldött: Szervezeti részletkérdések ismertetése. 5. Kegyes Ferenc szervezőtiszt beszámolója. 7. Esetleges helyi hozzászólások. 8. Zárószó. 9. Himnusz.

A szervezet vezetősége felkéri a frontharcosokat, hogy az ünnepélyek minden mozzanatán teljes számban jelenjenek meg.

Országos ünnepség keretében folyt le a szegedi fogadalmi templom felszentelése

Felavatták Európa legnagyobb orgonáját — Ma adják elő Dohnányi „Szegedi misé-jét

Szeged, október 24. Pénteken reggel megtörtént a szegedi fogadalmi templom egyházi felszentelése. A főoltár felszentelését *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek végezte, a kereszthajóban lévő Szent Gellért-oltárt *Glattfelder* Gyula csanádi püspök szentelte fel. A hat mellékoltár felszentelését *Radnai* Farkas c. érsek, volt besztercebányai püspök, *Rott* Nándor veszprémi, *Hanauer A.* István váci, *Virág* Ferenc pécsi, *Shvoy* Lajos székesfehérvári megyéspüspök és *Horváth* Győző kalocsai segédpüspök végezte.

Tiz órakor Angelo Rotta c. érsek, pápai nuncius mondotta az első szent misét az ujonnan felszentelt fogadalmi templomban. A szentmise alatt a Szent Imre hercegről elnevezett polgári iskola négyszáz növendéke énekelte a Missa de Angelis-t.

A mise után *Somogyi* Szilveszter polgármester elmondotta azt az imádságot, amelyben Szeged szabad királyi város közönsége nevében felajánlotta a várost Jézus Szentséges Szivének.

Déli tizenkét órakor volt Szeged törvényhatóságának diszközgyülése a csanádi egyházmegye alapitásának kilencszázadik évfordulója alkalmából és ugyanakkor nyujtották át Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszternek szegedi diszpolgárságáról szóló oklevelét. Délután három órakor az Emericana tartott diszülést a kegyesrendi gimnázium disztermében. Félhat órakor érkezett a szegedi pályaudvarra *Serédi* Jusztinián biboros hercegprimás, akit nagy ünnepélyességgel fogadott Szeged város közönsége. A fogadás alkalmából Glattfelder Gyula megyéspüspök, Aigner Károly főispán, Somogyi Szilveszter polgármester mondtak beszédeket. Délután hat órakor kezdődött a városháza közgyülési termében az alföldi katolikusok második diszgyülése, amelynek egyházi elnöke Serédi Jusztinián biboros hercegprimás volt.

Előadásokat tartottak: Kogutowitz Károly, Iványi Béla egyetemi tanárok és Czapik Gyula nagyváradi apátkanonokok. Este félnyolc órakor a fogadalmi templomban Antos Kálmán orgonahangversenye volt a budapesti Palestrina-kórus közreműködésével. Vezényelt Dohnányi Ernő dr., mint a Palestrina-kórus diszelnöke. Este kilenc órakor történt meg Szent Gellért Velencéből hazahozott ereklyéinek ünnepélyes elhelyezése a fogadalmi templomban.

A mai ünnepségek, melyeket a rádió is közvetit Dr. Serédi Jusztinián biboros hercegprimás pontifikális nagymiséjével kezdődik. Evangélium után szentbeszédet mond dr. Glattfeldtr Gyula csanádi püspök. Ekkor történik meg dr. Dohnányi Ernő „Szegedi Misé"-jének előadása 200 tagu énekkar és 50 tagu zenekar közreműködésével a szerző személyes vezénylése mellett.

Délben 12 órakor vitéz Gömbös Gyula honvédelmi miniszter ünnepi beszédet mond a nemzeti megujhodás emlékművének ünnepélyes lepleztésén. 2 órakor gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter felavatja a Szegedi-rókusi elemi iskolát. Este 6 órakor diszhangverseny a fogadalmi templomban.

ELSZAKITOTT ERDÉLY

Nem fizetik az erdélyi nyugdijasokat

Kolozsvár, október 24.

Az állami nyugdijasok, hadiözvegyek és hadirokkantak kálváriája évbérszámba menő nyugdijakért nem akar végetérni. E hónapra esedékes nyugdijaikat még nem kapták ki s egyáltalán bizonytalan, hogy október hónapban megkapják-e. A pénzügyigazgatóság tágas udvarán napok óta imbolyognak a kiérdemesült öreg tisztviselők és tisztviselők özvegyei nyugdijaikért. A számfejtési osztályt állandóan ostromolják a nyugdijkönyvecskékért. Könyveiket ugyan kikapják, de már a pénztár nem eszközöl kifizetéseket, mert ninesen reá fedezet.

Dr. Tartia pénzügyigazgató egyébként kijelentette, hogy a rendelkezés a pénzügyminiszteriumból még nem érkezett meg s lehet, hogy ebben a hónapban meg sem fog érkezni. — Ilyen körülmények között a nyugdijak kifizetésére csak a jövő hónapban kerülhet esetleg sor.

Végre beiktatták a kolozsvári helyettes-polgármestereket

Kolozsvár, október 24.

Mihali Tivadar kolozsvári polgármester taktikázása ellenére is tegnap megtörtént a magyar helyettes polgármesterek beiktatása, ezzel vége szakadt annak a lehetetlen helyzetnek, amelyet a „román blokk' erőszakos beavatkozása idézett elő.

A helyettes polgármesterek beiktatását Mihali Tivadar polgármester többizben azért halasztotta el, mert szavai szerint nem akarta a kolozsvári királynapok békés harmoniáját megzavarni. A királynapok lezajlása után, tegnap délelőtt a helyettes polgármesterek ismét megjelentek a primarián és kérték a polgármestert, hogy a beiktatást hajtsa végre. A habozó polgármester ezuttal sem adott határozott választ, hanem elment tanácsot kérni a tartományi igazgatósághoz.

Miután a polgármester nem tért vissza, *János* Gábor dr. a helyettes polgármesterek nevében felszólította Moldovan Antal tanácsost, hogy a beiktatást hajtsa végre. Moldovan megállapitotta, hogy a beiktatás kérése jogos és a beiktatást nyomban foganatositotta is. A beiktatásról nyomban jegyzőkönyvet vettek fel s össze is ült a polgármester nélkül a tanácsválasztmány s ezen az ülésen már a helyettes polgármesterek is jelen voltak.

—

TIZENHÉTÉVES CSIKSZEREDAI DIÁK NYERTE A „HELIKON" IRODALOMTÖRTÉNETI NAGYDIJÁT

Kolozsvár, október 24.

Az Erdélyi Helikon irodalomtörténeti pályázatának eredményét most hirdette ki a biráló bizottság a református főgimnázium dísztermében. *Gyallay* Domokos rövid beszédben ismertette a pályázat nemes célját, majd dr. *Kuncz* Aladár felolvasta az eredményt. A tizennégy résztvevő meglepően szép munkát végzett, pedig a kitüzött cél meglepően sulyos feladat elé állitotta a szinte gyermekpályázókat. A birálóbizottság ezért kilenc diák között osztotta szét a 20.000 lejes dijat. A 10.000 lejes dijat *Venczell* József csikszeredai tizenhétéves fiu nyerte el, a két 2000 lejes második dijat *Ady* József és *Báthory* Jolán. A nyerteseket dr. *Kovács* Dezső, a ref. gimn. igazgatója üdvözölte, azután *Venczell* József felolvasta első dijjal jutalmazott pályamunkáját. A tétel: *A magyar falu a XIX. század irodalmában.*

Rágalmazásért elitélték s azután a birósságot rágalmazta meg

Ujabb elitéltetése után kijelentette, hogy olyan ártatlan, mint a jóságos Isten a csillagos egekben

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Érdekes bünügyet tárgyalt pénteken délelőtt a debreceni törvényszéken a dr. Rézler Ervin elnöklete alatt működő tanács. A vádlott Kiss József ibrányi földmüves volt, akinek a bünpere még 1919-re vezethető vissza. Történt ugyanis, hogy Kiss József egy alkalommal kijelentette többek előtt, hogy Gulácsy László, aki 1919-ben az ibrányi római katholikus egyháznak a gondnoka volt, az egyház tulajdonát képező faoltványokból nagyobb mennyiséget ellopott, majd amikor elszámolásra került a sor, hamis nyugtákat és elismervényeket mutatott be a felettes hatóságoknak. Gulácsy emiatt feljelentette Kiss Józsefet s a rágalmazási ügyben Kiss húzta a rövidebbet, amennyiben elitélték. Az itélet után Kiss József kijelentette, 1928 április 28-án, hogy Gulácsy a kérdéses sikkasztásokat és lopásokat, okiratHamisitásokat tényleg elkövette s a biróság csak azért itélte őt el ebben az ügyben, mert a nyiregyházai birák összejátszottak Gulácsival.

Emiatt nemcsak közönséges rágalmazás, hanem ujabb hivatalból üldözendő rágalmazás cimén is eljárás indult Kiss József ellen. A bünügyben bíróküldés utján az igazságügyminiszter a debreceni törvényszéket bizta meg az eljárás lefolytatásával. A pénteki főtárgyaláson Kiss József tagadta, hogy az inkriminált kifejezéseket akár Gulácsyra, akár a bíróságra megtette volna. Ha Luboczki Ferenc és Trencsánvi József tanuk e tekintetben is ellene vallanak, akkor ezek csak bosszuból és felbuitásra tehetik ezt. Ezt a két tanut hallgatta ki ezután a törvényszék, akik valóban Kiss József ellen vallottak s vallomásukat esküvel is megerősitették. Gulácsi László szintén terhelő vallomást tett, valamint még két tanu, akiket szintén kihallgatott a biróság. Dr. Rézer Ervin tanácselnök ezután kihirdette az itéletet, amely szerint a törvényszék Kiss Józsefet háromhónapi fogházbüntetésre itélte. Amikor dr. Rézler elnök megkérdezte Kiss Józsefet, hogy megnyugszik-e az itéletben vagy felebbez, ez a következőket jelentette ki:

— Nem tudok megnyugodni, mert ártatlan vagyok, mint az a nagyon jó Isten a csillagos egekben... Tehát felebbezett. A királyi ügyész az itéletet tudomásul vette.

Gyümölcsfa, díszfa és fenyőfa eladás
megkezdődött a városi kertészetben
Nagyerdő 15. Kossuth-u. 2.

Ernszt Sándor lesz a Katholikus Zita Hadiárvaház Vass József ünnepélyének szónoka

A népjóléti miniszter december 7-én érkezik Debrecenbe

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A debreceni római katholikus Zita Hadiárvaház december 7-én esedékes ünnepélyét rendez az Arany Bika-szálloda dísztermében, melynek keretében a nagynevü papnak és államférfiunak, Vass József volt miniszterelnökhelyettesnek és népjóléti miniszternek emlékét ülik meg impozáns keretek között.

Az ünnepi beszéd megtartását dr. Ernszt Sándor m. kir. népjóléti miniszter, pápai prelátus vállalta el, aki december 7-én a délutáni gyorsvonathoz csatolt szalonkocsiján érkezik Debrecenbe. Fogadtatásának és az ünnepély előkészitésének munkálatai most folynak dr. Rózsa Jenő róm. kath. káplán, a Zita Hadiárvaház igazgatójának vezetése alatt.

Megérkeztek Debrecenbe a népszámlálási nyomtatványok

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Az elmult napon több mint husz kilogramm nyomtatvány érkezett a városhoz. A hatalmas nyomtatványtömeg a megtartandó népszámlálás előhirnöke. Ebben az esztendőben, illetőleg 1931. legelső napjaiban kezdődik meg az ország, illetőleg minden egyes város lakosságának összeirása. December 29-én kezdik a munkát, amelyet tiz nap alatt be kell fejezni. A husz kilós nyomtatványcsomagban a számláló ivek érkeztek meg a városhoz, ahol ezzel megkezdődött a munka előkészitése is.

Egyelőre még nincs döntés arról, hogy kiket fognak számláló biztosul alkalmazni, annyi azonban bizonyos, hogy legalább 100—120 emberre lesz szükség, mert egy számláló biztos 1000—1200-nál több lelket nem irhat össze a rendelkezésre álló rövid idő alatt. Nagyon jellemző a mai szomoru viszonyokra, hogy már augusztusban és szeptemberben is számos szellemi munkanélküli adott be kérvényt, hogy december végén alkalmazzák népszámláló biztosul. Egyelőre azonban nyomatékosan felhivjuk mindenkinek a figyelmét, hogy a jelentkezéssel most még ne is kisérletezzék. Annak idején, ha a felvétel feltételeit és a dijazást megállapitották, a város ugyis hirdetményt bocsát ki, melyben közölni fogja, hogy kinél és hol kell jelentkezni.

Meglopta édesanyját egy rikkancs, mert mindenáron mulatni akart

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Szokatlan és elvetemült módon lopta meg az édesanyját Lukács István 23 éves ujságárus. Az édesanyja távollétében feltörte a Kerti-utca 13. szám alatti lakást és onnan hat darab aranygyürüt és láncot, mostoha apjának a bőrkabátját ellopta. Barátjával együtt darabonként értékesitette az ellopott dolgokat és az igy szerzett pénzen nagy mulatságot csaptak egy kinceshegyi korcsmában, amelyben nemcsak maguk, hanem különböző nők is résztvettek. A könnyen szerzett pénz könnyen eluszott és ráadásul a károsult édesanya feljelentésére a rendőrségre került a megtévedt könnyelmü fiatalember.

A rendőri kihallgatás során Lukács István töredelmesen bevallotta, hogy a lopást azért követte el, mert mulatni akart és ennek a kisértésnek nem tudott ellentállni.

A beismerő vallomás után őrizetbe vették és már át is kisérték az ügyészségre.

Egy évi fogházbüntetésre itéltek egy pesti soffőrt gázolás miatt

Budapes, október 24.

Hecht Ferenc budapesti soffőr teherautója összeütközött Ványolás Jenő személyautójával. Az összeütközés erejétől a teherautó kivágódott a gyalogjáróra és az ott haladó Bujdosó András munkást agyonnyomta.

Gondatlanságból okozott emberölés vétsége cimén indult meg az eljárás Hecht és Ványolás ellen. A két soffőr közül azonban csak Hecht jelent meg a biróság előtt, Ványolás ellen elfogató parancsot adtak ki, de mégsem találták meg. Hecht tagadta a törvényszék előtt bünösségét, azzal védekezett, hogy ő lassan haladt, tülkölt és a szerencsétlenségnek a Ványolás az oka.

A kihallgatott tanuk azonban ennek ellenkezőjét igazolták, szerintük Hecht is gyorsan haladt, ő sem tülkölt, nemcsak Ványolás.

A biróság egyévi fogházbüntetésre itélte Hecht Ferencet. Ezt a büntetést a tábla és a kuria is helybenhagyta. Pénteken hirdette ki a törvényszék Krayzell tanácsa Hecht előtt a jogerős itéletet és mindjárt letartóztatta a soffőrt.

Inségrendeletet ad ki a népjóléti miniszter

Helyi bizottságok alakulnak a drágaság leküzdésére

Budapest, október 24.

A tegnapi minisztertanácson Ernszt Sándor népjóléti miniszter tájékoztatta a kormány tagjait azokról az intézkedésekről, amelyeket az országos inségakció megszervezése dolgában tett és ezután tenni szándékozik. A népjóléti miniszter egy rendelettervezetet is bemutatott az országos inségakció egységes irányításáról. Ezt a tervezetet a minisztertanács elfogadta.

A népjóléti miniszter által kiadandó rendelet kimondja, hogy nemcsak a fővárosban, hanem a vidéki városokban, sőt a vármegyékben is inségpótlékot, illetőleg inségadót lehet szedni. Ennek az adónemnek kulcsát az egyenesadókhoz viszonyítva állapítják meg. Az inségadó kivetése a belügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértően történik. A népjóléti miniszter rendelete a legközelebbi napokban már meg is jelenik.

Ernszt miniszter bejelentette a minisztertanácson, hogy az inségakciót városonként és megyénként szervezi meg és a munkálatokat már ebben az irányban meg is kezdte. Az egész akciót, minden szerv működését központi irányítás és ellenőrzés alá helyezi. Ő maga végzi majd az ellenőrzés munkáját.

A minisztertanács foglalkozott ezután a legfontosabb közszükségleti cikkek árának alakulásával.

Mint beavatott helyről értesülünk, megállapodás történt abban, hogy az országban mindenütt sürgősen megalakítják a helyi bizottságokat, amelyekről a miniszterelnök legutóbbi beszédében már említést tett. — Ezeknek a bizottságoknak tagjai az egyes törvényhatóságok képviselői, az érdekképviseletek kiküldöttei és az illető vidék országgyülési képviselői.

A bizottságok feladata állandóan ellenőrizni az árak alakulását és annak okait. A megokolatlan drágaság ellen intézkedéseket javasolnak a kormányhatóságoknak. A kormány meg van győződve arról, hogy ezeknek a bizottságoknak a munkája — amely már novemberben mindenesetre megkezdődik —, jótékony hatással lesz az árak kiegyenlítésére.

A rendelet szerint egyszeri inségjárulékot kell kivetni a jövedelmiadó fizetésére kötelezettek terhére Budapesten, a törvényhatósági és megyei városokban és az 5000-nél több lakosu községekben. Inségjárulékot kell fizetni a társulati adó fizetésére kötelezetteknek is.

Mindazok a természetes és jogi személyek tartoznak ezt a járulékot megfizetni, akiknek bárhonnan származó összes adóköteles tiszta jövedelme az 5000 pengőt eléri, vagy meghaladja, ugyszintén azok a vállalatok, amelyek társulati adót kötelesek fizetni.

A népjóléti miniszter rendelete a hivatalos lap egyik legközelebbi számában jelenik meg.

Aldo Dami előadása a Kollégiumban

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Pénteken este hat órai kezdettel szép közönség jelenlétében tartotta meg irodalmi előadását Aldo Dami, a hires magyarbarát genfi publicista a Kollégium disztermében. Egy kicsit szokatlan volt, hogy Aldo Dami, aki „La Hongrie de Demain" (A Holnap Magyarországa) cimü nagy hatást elért munkájában gazdaságpolitikai tanulmányt irt a magyar békeszerződés revizióiáról, egy kimondott irodalmi előadással lép a debreceni közönség elő. Hankiss János egyetemi tanár, aki a francianyelvü előadást tolmácsolta, — szavain keresztül értettük meg, hogy A. Dami a revizióról a külföldieknek beszél, mert azokat kell megnyerni a magyar igazságnak, mig a magyaroknak nincs erre szükségük.

Előadásában különösen a klasszicizmus és romanticizmussal foglalkozott és igyekezett megvilágitani ennek a két lelki állapotnak az irodalmi alkotásban jelentkező formáit.

A közönség lelkesen ünnepelte az előadót, akinek a közönség nevében Hankiss János egyetemi tanár köszönte meg szép előadását.

Besszarábiában tovább folynak a kémszervezet ügyében a letartóztatások

Letartóztatták a kolozsvári kommunista-per két védőjét is

Kisenev, október 24.

A kémszervezeti ügy nyomozásának salypontja most Besszarábiába terebódött. Kisenevben és egész Besszarábia területén rengeteg letartóztatás történt.

Tegnap a bukaresti főszigurancán Varzara örnagy, akit tegnapelőtt tartóztattak le, részletes vallomást tett. Az örnagy vallomása szerint csaknem egy év óta dolgozik a kémszervezetnek Solomon mérnökkel együtt a legujabb feladata az lett volna, hogy a manőverekre utazzék és onnan küldjön jelentéseket. Varzara örnagy vallomása alapján több katonai letartóztatás várható. Az állambiztonsági hivatal tegnap is egész nap folytatta a kémkedési ügyben a kihallgatásokat, letartóztatásokat és házkutatásokat. Valcev mérnökrek, a dobrudzsai kémszervezet vezetőjének letartóztatásán kivül őrizetbe vették Vicol és Zisu ügyvédeket, akik a kolozsvári kommunista per alkalmával több vádlottat védtek.

Az őrizetben lévő Varzara örnagy vallomása alapján a vizsgálatot több katonai személyre is kiterjesztették. Tegnap az állambiztonsági hivatal egy inspektora repülőgépen utazott Máramarossziget re, ahol több fontos kihallgatást eszközölt.

Keltetőgépek műanyák

Bészler Lajosnál

a Csonkatorony mellett.

Az Anna-bánya kétszázötven áldozata közül kilencvenet agnoszkálni sem lehet

Feléledt a koporsóban egy tetszhalott vájár

Aachen, október 24.

Csütörtökön este közzétették az alsdorfi bányakatasztrófa agnoszkált halottainak első hivatalos jegyzékét. A jegyzéket szétosztották az igazgatósági épület előtt összegyült nagy tömeg között. Az első hivatalos veszteséglistán 165 név szerepel, azzal a megjegyzéssel, hogy a többi halott személyazonosságának megállapitása lehetetlen, miután a felismerhetetlenségig eltorzultak.

A bányakatasztrófa halottainak száma még mindig állandóan emelkedik. Pénteken reggel az igazgatósági épület romjai alatt egy ujabb holttestre akadtak, amivel a felszinre került halottak száma 255-re emelkedett.

Még körülbelül 15—20 ember hiányzik, két vájár s a szakaszukba beosztott bányászok, akik a legalsó tárnában dolgoztak és akiknek a holttestét eddig még nem tudták kiásni a beomlott széntömegek alól.

Hátborzongató jelenetek játszódtak le csütörtök este a nagy mosóteremben, ahol 255 holttestet teritettek ki. Az egyik halottnak hitt bányász egyszerre csak felemelkedett a fakoporsóból és igy kiáltott oda halott bajtársainak:

— Bajtársak! Megmenekültünk! Friss levegőt érzek! Gyertek velem!

A tetszhalott vájár ezután visszazuhant a koporsójába. Az orvosi vizsgálat megállapitása szerint nincs remény arra, hogy életben marad. A koporsót rögtön levették a ravatalról és a szerencsétlen munkást az eschweileri kórházba vitték.

A feirobbant Anna-bányában valószinüleg teljesen beszüntetik az üzemet. A tárnák a robbanás folytán annyira tönkrementek, hogy az üzem megindítása csak az egész bányatelep átépitése után jöhetne számitásba.

A mai rossz gazdasági viszonyok között az átépités költségei olyan súlyos terhet jelentenek a bányaigazgatóságnak, hogy az igazgatóság aligha szánja el magát arra. Amennyiben az üzemet tényleg beszüntetik, a kenyerüket vesztett bányászokat a lehetőség szerint a szomszédos bányákban fogják elhelyezni.

Tiz fillér miatt megölte unokatestvérét egy cigányzenész

A debreceni törvényszék három évi fegyházra itélte a gyilkos legényt

Részletesen beszámoltunk annakidején a Debreceni Ujság—Hajdufőld arról a bestiális gyilkosságról, amelyet szeptember 14-én követett el egy pocsaji cigányzenész, aki egyetlen késszurással megölte unokatestvérét 10 fillér miatt. Seres Sándor volt a gyilkos, aki kihallgatása alkalmával beismerte a tettét. Szándékos emberölés büntette címén indult meg Seres Sándor ellen a büntetőeljárás s ügye pénteken került a debreceni törvényszéken dr. *Rézler* Ervin büntetőtanácsa elé.

Seres Sándor és Seres Lajos, a két muzsikus unokatestvér szeptember 14-én bementek a kora délutáni órákban a Gottesmann-féle pocsaji koresmába, ahol ekkor már nagyobb társaság mulatozott a borosüvegek mellett. A legények örömmel vették a muzsikusok megjelenését és csakhamar vig zeneszó mellett folyt tovább a dáridó. A két cigány is boldogan huzta a jó kereset reményében s csak akkor hagyták abba néha-néha, ha valamelyik vendég egy-egy pohár borral kinálta meg őket. Körülbelül este 7 óráig tartott a koresmai mulatozás s ekkor a két Seres is megkapta az obsitot, összesen 1 pengő jutalom mellett. A pénzt Seres Lajos kezébe nyomták. A két cigány ekkor hozzákezdett az osztozkodáshoz. Seres Lajos kijelentette, hogy vett egy uj hurt hegedüjére, tehát az ezért kifizetett 30 fillért levonja az egy pengőből. Emiatt már a koresmában is megindult a veszekedés a két cigány között. Később az utcán folytatódott az egyezkedés s végül is Seres Sándor 40 fillért, Lajos pedig 30 fillért tartott meg, 25 fillért hagytak a hurra, s a fennmaradó ötven filléren nem tudtak megegyezni.

A szóváltás mindjobban erősödött, majd az unokatestvérek ölre mentek és meghempergették egymást az országut sarában. Amint kifáradtak a verekedésben, elengedték egymást, ellenben reprodukálhatatlan káromkodások és szidalmazások közepette folytatták utjukat egymás mellett. Körülbelül 100 méterre lehettek már a koresmától, amikor a vérig feldühödött Seres Sándor nadrágzsebéből előrántotta a zsebkését és azt az unokatestvére mellébe döfte. Seres Lajos a szurás következtében összeesett, véres hab tört ki a száján s pár pillanat mulva a helyszinen kiszenvedett. A szurás átvágta a főütőeret s ez okozta a halált.

A szörnyü gyilkosság után Seres Sándor, mint a pénteki tárgyaláson is vallotta, elment egy szénakazalhoz, amelynek tövében elaludt. Arra ébredt fel, hogy szörnyen fázik s hazament, ahol ekkor már várták a csendőrök, akiknek mindent beismert. Azzal védekezett a főtárgyaláson, hogy Seres Lajos kezdte a verekedést s ő annyira felindult állapotban volt, hogy azt sem tudta, mit cselekszik. Nem volt szándékában, hogy Seres Lajost megölje. A biróság öt tanut hallgatott ki ebben az ügyben, akik a vádlottal egyöntetüen adták elő az eseményeket. Dr. Rézler Ervin tanácselnök kihirdette ezután az itéletet, amely szerint a törvényszék az enyhitő körülmények figyelembevétele mellett Seres Sándort erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntettében mondotta ki bünösnek és ezért őt jogerősen háromévi fegyházbüntetésre itélte.

Tanuló lány

felvételetik lapunk nyomdájában

József kir. herceg-u. 16.

Fehértói Dániel
TEMETKEZÉSI VÁLLALATA
DEGENFELD-TÉR 4.
TELEFON 11—85. SZ.

TEMETÉSEI

Nagy Gyuláné szül. Nagy Róza, életének 31-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 25-én, délután 4 órakor lesz a Hatvan utcai temetőházától a ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után a Hatvan utcai temetőbe.

Csiszár Ferenc Máv. vasutas, életének 66-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 26-án, délután 3 órakor lesz a Kossuth utcai templomban tartandó ima után a Kossuth utcai temetőbe.

NÉGY HALOTT EGY LENGYELORSZÁGI TEHERAUTÓKATASZTRÓFÁNÁL

Varsó, október 24.

A Rodem környékén lévő Jedlinsk mellett sulyos szerencsétlenség történt. Egy teherautó, amelyen hatan ültek, egy hidon megcsuszott, nekizuhant a korlátnak és azon keresztül a folyóba esett. Az autó négy utasa azonnal meghalt, két másik utasát pedig sulyos sebesülten kellett kórházba szállitani.

MA ESTE TARTJA ELŐADÁSÁT A „METEOR" MOZGÓ AZ IPARTESTÜLETI SZÉKHÁZ JAVÁRA

(A Debreceni Ujság tudósítójától)

Ma, szombaton este tartja meg a „Meteor" mozgó jótékonycélu előadását az ipartestületi székház javára.

Ez alkalommal a lelkes iparbarát és áldozatkész Csomor Gyula két kiválóan szép és rendkivül érdekfeszitő filmdarabot mutat be s igy egészen természetes, hogy az előadások iránt nemcsak az iparos családok, de a nagyközönség részéről is nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Az előadások este 6 és 8 órakor kezdődnek, amely alkalommal előadásra kerül az „Ezüst sas" grandiózus filmtörténet 8 felvonásban és a „Hadüzenet" cimü, szintén 8 felvonásos lenyügözően érdekes drama. Akik ezt az előadást látogatni fogják, nemcsak önmaguknak szereznek egy szép estét, hanem egyuttal jótékonyságot is fognak gyakorolni, amennyiben az előadások tiszta jövedelme az ipartestületi székház javára lesz fordítva.

Bristol szálloda
BUDAPEST legszebb pontján a
DUNAPARTON
Uj vezetés mellett ajánlja:
Elokelő, patinás szállodájának gyönyörü szobáit
a mai gazdasági viszonyoknak megfelelő polgári árakon.

Egy ágyas utcai — — P 10—16-ig
Egy ágyas udvari — — P 6—10-ig
Két ágyas utcai dunaparti P 24—40-ig
Két ágyas utcai — — P 20—24-ig
Két ágyas udvari — — P 15—18-ig

A jobb szobák árai fürdőszobával értendők. — Minden szobában hideg és melegviz, telefon és rádió.

ÉTTERMI ÁRAK:

Complett reggeli: kávé v. tea, v. kakao egy tojással, vajjal és jam-el P 1.20
Kitünő ebéd v. vacsora menü P 2.40
Kitünő ebéd v. vacsora menü előétellel — — — — P 4.—

Lapunkra való hivatkozással a szobaárakból külön engedmény. — Szobarendelés 2—3 nappal előbb eszköziendő. Bristol szálloda szobáiból és terrasszáról a leggyönyörübb kilátás nyilik a Dunára és a budai hegyekre.

A jövő hónap végén megjelenik az uj debreceni cimtár

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Dr. Diczig Alajos ipar és kereskedelem kamarai titkár szerkesztésében ebben az esztendőben is megjelenik a Debreceni Cimtár, amely legutóbb 1928-ban került a piacra és akkori kiadásával a legteljesebb elismerést érdemelte ki. Ez a minden tekintetben hézagpótló munka, amelynek 1931-es kiadása már nyomás alatt van, az idén számos uj résszel bővült, lényegtelen hianyai pótoltattak és az összes adatok a jelenlegi helyzetnek megfelelően javittattak át. Igy a Cimtár az adatokat és a tényleges helyzetnek megfelelő adatokat fogja tartalmazni. A több mint hatszáz oldalas munka a következő részekre oszlik. Országgyülési cimtár, egyházak, tanintézetek, közigazgatás, állami hivatalok, igazságügyi cimtár, katonai cimtár, kulturális egészségügyi cimtár és sajtó. Közgazdasági részében megtalálhatók az összes érdekképviseletek, az összes debreceni kereskedők és iparosok pontos cimei, valamint az egyesületek cimei. Mindezek a főrészek rendszeres részletességgel oszlanak áttekinthető csoportokra, ugy, hogy a cimtár legujabb kiadásában megtalálható minden közalkalmazott és szabad pályán élő ügyvéd, iparos, kereskedő stb. pontos hivatali, lakás cime és telefonszáma.

A kemény kötésben megjelenő Debreceni Cimtár bolti ára 8 pengő lesz, azonban azok, akik előre megrendelik ezt a nélkülözhetetlen munkát, hat pengőért kapják meg a vaskos kötetet. A könyv legkésőbben november végén jelenik meg a könyvpiacon és igy különösen jó szolgálatot fog tenni azoknak a kereskedőknek, iparosoknak, akik karácsonyi körleveleikkel akarják felkeresni a közönséget.

Cseléd lett Pécsett egy megszállott területről kiüldözött tanitónő

„A román csapatok által megszállt területről kiüzve van . . ."

Pécs, október 22.

Trianon minden nyomoruságát gyenge vállain hordia ez a szerencsétle asszony, aki ieles diplomával a kezében, sirva panaszolta el az egyik pécsi szerkesztőségben a következőket:

— Kiváltottam egy cselédkönyvet is, de nem birtam a nehéz munkát... egy padlósurolás után ezt a kenyeret is elvesztettem...

A sorsüldözött tanitónő okmányainak bizonysága szerint, elökelő kolozsvári családból származik. Tanitónő volt az erdélyi metropolisban, mikor 1919-ben oláh hordák özönlötték el Erdélyt. Édesatyja, aki vasuti főtisztviselő volt Kolozsvárott, családjával együtt kiutasító végzést kapott, amelyet ékes hivatalos nyelven eképpen fogalmazott meg a kolozsvári oláh parancsnokság:

„Tudomására hozatik, hogy az erdélyi csapatok főparancsnokságának rendelete folytán családjával együtt (feleségével és gyermekeivel) a román csapatok által megszállt területről kiüzve van. Idő adatik arra, hogy a legszükségesebb podgvászokat a család tagjaihoz mérten előkészitse ugy, hogy folyó hó március 28-án 5 órakor reggel készen legyenek elszállitásra, melyet a hadosztály fogja eszközölni. Ezen értesités kézbesitése után az idegenekkel való érintkezés szigoruan tiltva van. A 6. hadosztály parancsnoka: Holban tábornok."

Innét kezdve a tanitónő élete a családások hosszu sorozata, a szenvedések olyan kálváriája, amilyenre csak a trianoni vágzet kényszeritthette szerencsétlen véreinket. Eleinte mint helvettes tanitónő kapott alkalmazást, de ezt a megbizatást később megvonák tőle.

A gyermekével ehező asszony később nevelőnő, majd ápolónő lett és ma Pécsett, mint bejárónő tengeti életét.

Rózsa-u. 2.
Tekintse meg a
Magyar hét
alkalmával
kirakatainkat!

A CSEH LEGIONÁRIUSOK KITURJÁK A FELVIDÉKI ÖSLAKOSSÁGOT AZ ÁLLÁSOKBÓL

Prága, október 24.

A Prágai Magyar Hirlap jelenti: Igen érdekes pör főtárgyalása folyt le az ungvár kerületi biróság előtt. Száztizenegy legionista indított sajtópert a Határszéli Ujság szerkesztői ellen, mert azok éles kritikában részesitették a Ruszinszkóba özönlő legionáriusokat. Szántó László, a cikk szerzője kérte a bizonyitás elrendelését, mert bizonyitani kivánta többek között, hogy a legionisták szegényen jöttek Ruszinszkóba, hol meggazdagodtak, továbbá bizonyitani akarja, hogy kiurták állásaikból az őslakos tisztviselők százait. A biróság a valódiság bizonyitását elrendelte.

A NÉMETEKNEK NINCS PÉNZÜK A LOSANGELESI OLIMPIÁSZRA

Berlin, október 24.

A birodalmi gyülés testnevelési bizottságának ülésén a német kormány képviselője kijelentette, hogy az 1932. évi olimpiászra a játék céljaira a kormánynak nem áll semmiféle összeg rendelkezésére. Ezzel egy időben olyan kijelentés is történt, melyszerint az összeg a németek kiutazására jelentékenyen kisebb lesz, mint 1928. évben Amsterdamban az olimpiász idején volt.

ORSZÁGOSAN KUTATJÁK EGY ESZTERGOMBAN KIFOGOTT HULLA SZEMÉLYAZONOSSÁGÁT

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Értesitést kapott a debreceni rendőrség az esztergomi rendőrségtől, hogy az elmult napokban kifogtak egy ismeretlen hullát. Az áldozat egy harmincév körüli fiatalember, akin fekete mellény és kabát van, igy a rendőrségnek az a feltevése, hogy pincér lehetett.

Eddig semmi pozitiv nyom nem merült fel a személyazonosságának megállapitására és most ugy próbálnak nyomra jutni, hogy országosan körözik: nem tünt-e el az elmult napokban a kifogott áldozat személyleirásának megfelelő egyén?

HIRDETMÉNY.

Debrecen sz. kir. város adóhivatal ezuton hozza tudomására az érdekelteknek, hogy az 1926—28. években szerkesztett s helyszini eljárást igénylő I. számu mérnöki nyilvántartási jegyzékek folyó évi október hó 25-től november 10-ig közszemlére lesznek kitéve a városi adóhivatal 2. számu szobájában, ahol is érdekeltek a helyszinelés eredményéről meggyőződhetnek s az érintett földrészletek osztálybasorozása ellen szóval, vagy irásban felszólamlással élhetnek.

Debrecen, 1930. október 22.

Városi adóhivatal.

TÜZIFA ÁRVERÉS

Debrecen Város Erdei Vasut telepén az Erdeskerti faraktárban rönkfürészelésből visszamaradt, mintegy 300—400 q-át kitevő kemény száldeszka vágott és vágatlan állapotban f. hó 27-én, délelőtt 12 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek el lesz adva.

Üzemvezetőség.

Terjessze a Debreceni Ujságot

HIREK

1930 október 25. (szombat)
Prot.: Blanka. Kath. Mór.

IDŐJÓSLÁS:

Hazánkban nagy esők voltak a Dunántulon, mennyiségük itt a 20—30 millimétert is meghaladta. Kaposvárott 34, Nagykanizsán 29, Veszprémben 25 milliméteres csapadékot mértek. Az Alföldön csak kevés csapadék esett. A lehülés azonban már a keleti részekre is kiterjedt. A hőmérséklet alig emelkedett a 15 fok Celsius fölé.

Budapesten október 24-én délben a hőmérséklet 14 fok Celsius.

Jóslás: Egyelőre még jobbára esős, később nyugati szelekkel változékony, hüvös idő valószinü.

ISTENTISZTELETI REND VASÁRNAP

A református templomokban:

— **Ujbori urvacsoraosztási istentiszteleti rend vasárnap, 1930. október hó 26-án.** Nagytemplom: 10 órakor predikál dr. Révész L., ágendázik Márki Kálmán, 5 órakor Kovács József, Kistemplom: 9 óra prédikál Danecházy S. ágendázik Kovács József, délután 5 órakor Márki Kálmán. Kossuth-uica templom: fél 9 órakor ifjusági istentisztelet, Kalas Ferenc, 10 órakor predikál Baja Mihály, ágendázik Madar Zoltán, délután 5 órakor Madar Zoltán. Árpádtéri templom: 10 órakor predikál Kolozsvári L., ágendázik Magyar Bertalan, délután 3 órakor Magyar Bertalan. Ispotály templom: 10 órakor predikál Molnár Ferenc, ágendázik Szabó Gyula, délután 5 órakor Szabó Gyula. Homokkertben: 10 órakor predikál és urvacsorát oszt dr. Ferenczy Gy., d. u. fél 3 ó. Ács Mihály. Csapókertben: 10 órakor Madarász József, délután 3 órakor vallásos ünnepély, Gerda Sándor. Macs: 10 órakor Konrád Zoltán. Nyilastelep délután 3 órakor Kalas Ferenc. Egyek: Siposs Imre. Ondód—Kádár dülő: Halász András. Nyulasi uj iskola: 10 órakor Tantó Sándor. Wolaika-telep: délután 3 órakor Hadházy Pál. Sámsoni-ut: délután 4 órakor Halász András.

A róm. kath. templomban.

Krisztus Királyságának ünnepe. Misék, gyóntatás, szentáldozatás reggel 6 órától. Szentmisék a fooltárnál 6, 7, 8, 9, fél 10, 11, háromnegyed 12. fél 1 órakor. 8 órakor piarista diákmise. 9 órakor a Szivgárdák és a Jézus szent Szive Leányszövetség tagjainak közös szentáldozása. Fél 10 órakor nagymise, utána szentbeszédet mond Kovács Sándor, a Katholikus Figyelő szerkesztője. Utólsó mise fél 1 órakor. Délután fél 4 órakor Szent Ferenc III Rendjének ójtatossága.

A görög szertartásu róm. kath. templomban.

Krisztus Királyságának ünnepe. 7 órakor reggeli Istentisztelet, 8 órakor diakmise szentbeszéddel, 9 órakor katonamise a görög és latin szertartásu római katholikus katonák részére szentbeszéddel. 10 órakor nagymise, utána szentbeszédet mond Papp Gyula parochus, szentszéki tanácsos. Utolsó mise fél 1 órakor. Délután 3 órakor vecsernye. Prédikál Orosz Bálint segédelkész.

Az evang. templomban.

Vasárnap délelőtt 10 órakor istentisztelet (Biblia-vasárnap) Labossa Lajos. Fél 1 órakor levente istentisztelet, tartja Bérdy Ferenc. D. u. 5 órakor a Konfirmál Leányok Egyesületének szeretetvendégsége.

—

— **Orvosi-, jogi-, gazdasági és mindennemü szakkönyvek uj és használt állapotban kaphatók Böhm Ferenc könyvkereskedésben, Piac-utca 7., Bika-szálló mellett.**

— **Vásáry polgármester Szegedre utazott.** Dr Vásáry István polgármester pénteken déli 12 órakor elutazott Debrecenből Szegedre, ahol részt vesz a fogadalmi templom felszentelésével kapcsolatos ünnepélyeken.

— **A Svetits Diákszövetség ma tartja tagértekezletét.** A debreceni római katholikus Svetits-intézeti diákszövetség ma, szombaton délután öt órai kezdettel tagértekezletet tart az intézet nagytermében. Az elnökség kéri a tagok pontos megjelenését.

— **Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó és Mellau Márton kormányzói helynök a szegedi ünnepségeken.** Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó, pápai prelátus, prépost-plébános és helynök, Mellau Márton apostoli kormányzói helynök, pápai kamarás, a Svetits Intézet igazgatója Szegedre utaztak, hogy a Fogadalmi-templom felszentelésével kapcsolatos ünnepségeken a csonkanagyváradi egyházmegyét képviseljék.

— **A csapókerti ref. egyházi körzet** október 26-án, vasárnap délután 3 órai kezdettel vallásos ünnepélyt rendez az istentisztelet keretében Müsor a következő: Imádkozik: F. Tóth Sándor, predikál: Gerda Sándor, közének, szaval: Kardos László, hegedüszólo: Molnár Vince, harmóniumon kiséri: Szabó Géza, felolvas: Gerda Sándor, énekel: Hetey Pál, harmóniumon kiséri: Szabó Géza, szaval: Fehér László, befejezésül imádkozik: F. Tóth Sándor.

— **A Debreceni Luther-Szövetség reformációi emlékünnepélye.** A debreceni Luther Szövetség október hó 31-én, délután 5 órakor az evangélikus templomban reformáció emlékünnepélyt tart. Az ünnepély müsora a következő: 1. Közének: Erős várunk. 2. Ima. 3. Stein Károly: Magadi velünk. Énekli az Ev. Egyházi Vegyeskar Elefánty Sándor karnagy vezetésével. 4. Goldmark Károly: Air az a-moll hegedüversenyből. Hegedün előadja Buza Gábor zeneiskolai tanár. Orgonán kiséri dr vitéz Bessenyei Lajosné Fábry Irma zeneiskolai tanár. 5. Rapos Viktor lelkész ünnepi beszéde. 6. Hummel János: Halleluja! Énekli vitéz Kolosváryné Voith Ilonka énekmüvésznő. 7. Szilágyi Dezső: A nagy kazánfütő. Szavalja Sevfreid Ilma egyetemi hallgat. 8. Szügyi József: Esti dal. Énekli az Ev. Egyházi Vegyeskar Elefánty Sándor karnagy vezetésével. 9. Közének. Belépti díj nincs. Az ünnepély után offertórium.

— **Földgázt találtak Mezőberényben.** Gyuláról jelentik: Mezőberény községben három uj ártézi kutat furnak. A három kut igen bővizü és a viz hőfoka eléri a negyven fokot is. A kutak vizét most vegyelemzik. Miután a vizben földgáz nyomokat észleltek, valószinünek látszik, hogy az itt talált földgázt világitásra is felhasználhatják.

— **Tömeges megvakulás az olcsó pálinka miatt.** Varsóból jelentik: Lodz mellett egy faluban az utóbbi napokban tömegesen vakultak meg a parasztok. A vizsgálat megállapitotta, hogy a sok megvakulást az olcsó pálinka okozta, amelyet az utóbbi időben a falu korcsmárosa árusitott. A bünös uton előállitott pálinkát potom áron adta a vendéglős és az italba vegyitett mérges anyagok vakitották meg a parasztokat. A lelketlen vendéglőst és több ügynökőt, akik a pálinkát terjesztették, letartóztatták.

— **B. Vattay Margit táncintézetében** október 26-án egyetemi kolon kezdődik. Péterfia 30.

Ki tudja ezt?

Nutriett bunda P 155.-
Ia Seal bunda P 165.-
Divat bunda P 190.-
Szőrmés kabát P 48.-
Posztó kabát P 55.-
Crepe kabát P 60.-

?

Szövet ruha P 29.-
Bársony ruha P 34.-
Selyem ruha P 39.-
Flanell pongyola P 11.90
Bársony pongyola P 20.90
Mattasse pongyola P 23.-

Angol pouplin blouse P 7.90

HALMÁGYI utóda
Piac-u. 44. sz.

— **Fedák Sári** a szinház jövőjéről és a hangosfilmről nyilatkozik a **Délibáb** képes szinházi hetilap legujabb számában, amely mint mindig a legfrisseb és legaktuálisabb szinházi események hü krónikása. **Titkos Ilona, Csortos, Gaal Gyula, Molnár Aranka** beszélnek arról, hogy ott tudnák-e hagyni a szinpadot. Podrecca mester pedig azt árulja el, hogy világhirü bábszinházában magyar jeleneteket is fog játszani. Az elmult hét premierjeiről érdekes képekben gazdag cikkek számolnak be, a népszerü „Skót" rovatban pedig a legzamatosabb intimitás-csemegéket találja meg az olvasó. Ezenkivül rengeteg riport, kép és trefa tarkitja a 84 oldalas **Délibáb** legujabb számát, amely még **Vitéz Miklós** egyfelvonásosát is közli. Ára 30 fillér.

— **FAJTISZTA GALAMBOK tulszaporodás miatt olcsón eladók. Apafi-utca 20. szám.**

— **Egerben kivirágzott az orgona.** Egerből jelentik: Takács György egri háztulajdonos portáján három friss fürtü orgonabimbó október 23-án kivirágzott. A csodálatos másodvirágzásnak hamarosan hire futott s eddig már sokszázan mentek el Takácsék kertjébe, hogy személyesen is meggyőződjenek a hihetetlennek látszó hir valódisága felől.

— **II. Mihály „cigánykirály" megadóztatja alattvalóit.** Brünnből irják, hogy a Lengyelországban cigánykirálynak megválasztott II. Mihály a brünni tartományi főhivataltól beadványban engedélyt kért arra, hogy a cseh-köztársaságba jöhessen és itt összeirhassa a lengyelországi illetőségü alattvalókat, akik vele szemben adókötelesek. A cigánykirály bejelentette, hogy 25 tagot számláló irodájával akar jönni. A tartományi főhivatal eddig nem foglalt ebben az ügyben állást.

— **Olvasókörök és könyvtárak** évi könyvbeszerzése most van folyamatban. Ajánlom dusan felszerelt könyvraktáramat. Uj és antiquarice is, előnyös fizetési feltételekkel. **Antalfy József** könyvkereskedése, Szent Anna- és Varga-utca sarok. Telefon 612.

— **Felfedezték az influenza szérumát.** Londoni lapok irják, hogy S. G. Billington angol orvos a meghülés elleni szérumot talált fel, amelynek egyszeri befecskendezése még a legmakacsabb influenzát is meggyógyitja. A szérum összetétele megfelel azoknak az immunizáló anyagoknak, amelyek a meghüléstől mentes bizonyos szervezetekben találhatók.

— **A Szivgárda és a Jézus Szive Leányszövetség előadása Krisztus Királyságának ünnepén.** Vasárnap, október 25-én délután fél négy órakor a Svetits Intézet nagytermében magasszinvonalu ünnepséget rendeznek Krisztus Király hódolatára a Szivgárdák és a Jézus Szive Leányszövetség. Az ünnepi beszédet dr. Beneze Mátyás prézes, római katholikus káplán tartja. A müsort szavalatok, ének-, zeneszámok és melodrámák teszik változatossá. Az ünnepélyre belépési dij nincsen, de önkéntes adományokat a jótékonycélra köszönettel fogad az egyesületek elnöksége.

Értesités. Értesitjük a vizfogyasztó közönséget, hogy a vizmüvünknél foganatositandó üzemi munkálatok miatt f. hó 26-án, vasárnap reggel 2 órától hétfő reggel 6 óráig a vizszolgáltatás szünetelni fog. Ezért felhivjuk a közönséget arra, hogy a vasárnapi napra szükséges viz tárolásáról a szombati napon gondoskodjék. Debrecen, sz. kir. városi világitási vállalata vizmü osztálya.

— **Meghalt az egyik szlámi iker nyolcvanéves fia.** Londonból jelentik: Egy kanzási szegényházban meghalt nyolcvanéves korában Patrick Henry Bunker, aki halála előtt irataival kimutatta, hogy a hires szlámi ikrek egyikének fia. Az ikrek, miután világkörüli utjaikon jelentékeny vagyont szereztek, Amerikában telepedtek meg, két egymásmellett lévő farmot vettek és megnősültek. Két növért vettek el: Adelaide és Sally Yatest. A hét három napját az egyik iker házában, a másik három napot a másik házában töltötték és ilymódon élték megosztott családi életüket. Az egyik ikernek, Chang Bunkernek tizenegy, a másiknak, Ing Bunkernak tiz gyermeke született, akik valamennyien teljesen rendes testalkatuak voltak.

Értesités. Tisztelettel értesitjük villamosáram-fogyasztó közönségünket, hogy hálózatunkon eszközlendő javitások miatt f. hó 25-én, szombaton délben 12 órától 14 (2) óráig az áramszolgáltatás a következő helyeken szünetelni fog: Petőfi-tér, Ispotály, Kéve, Salétrom-utca, Délsor, Vargakert, Szobeszlai-ut, Boldogfalva, Vörösmarty, Török Bálint, Miklós, Arany János-utca, Külsővárter, Széchenyi-utca és kert, Nyugati, Szegességi, Simonffy, József királyi herceg-utca, Istvan-utca vége, Vendég, Csap, Jókai, Tanító, Cserepes, Garai, Csokonai, Zugó, Borzova, Mester-utca páros oldala, Kishegyesi-ut, Istvan-utcai kert, Téglaskert és MÁV. fütőház területén. Villamos Vállalat.

— A Pesti Tőzsde uj számában cikket irtak: dr Chorin Ferenc, dr Nyulászy János, Fenyő Miksa, dr Halom Dezső, dr György Ernő, dr Temesváry Imre, dr Schiller Ottó, Vikár Géza, ifj. Brázay Zoltán és mások. Szenzációs információkat közöl a lap a Földhitelbankról, a téglakartelről, a Földhitel-uj Investment Trustról, a Vásárpénzáról, az olcsó szövetakcióról. Érdekes textil, biztositási, vas- és gépipari árupiaci, autómelléklet egésziti ki a lapot, amely 4 oldalas képes mellékletet is közöl. Ára 40 fillér.

— **„Heler Society."** Daán Ilona angol, francia, német nyelvtanfolyama régi helyéről elköltözött és Miklós-utca 8. szám alatt folytatja működését.

— **Külföldi bélyeg ujdonságok megérkeztek,** bélyeggyüjtemények vétele — fényképészeti cikkek raktára, előhivás, másolás, szakszerü munka, még aznap elkészitve. — Ifjusági iratok, meséskönyvek mesés olcsón Springernél a főposta mellett.

Hirdessen
a Debreceni Ujságban

— **Acélutat épitenek Illinois államban.** Az Illionis állambeli Springfieldben érdekes kisérletek folynak acéllemezes utburkolattal. Az acéllemezeket homokréteggel, ezt pedig három hüvelyk vastag téglaréteggel fedik be. Az eddigi tapasztalatok szerint az ilyen utak sima és ruganyos felülete minden eddig használt más konstrukciót felülmul. Ha az acélanyag a téli összehuzódásnak és a nyári tágulásoknak is sikerrel tud ellenállani, akkor a közeljövőben nagyobb uthálózatot fognak acéllal burkolni.

— **Watermann és más gyártmányu** aranytöltőtollak minden árban, nagy választékban beszerezhetők Csáthy Ferenc Egyetemi Könyvkereskedésében, Piac-utca 8. Telefon 2—96.

— **Versenytárgyalási hirdemények.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara értesiti érdekeltségeit, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága versenytárgyalást hirdetett paszományok, zsinórok és egyéb egyenruházati cikkek alkatrészeinek, ovábbá köpeny, zubbony, sapka, bélés, posztó, valamint téli és nyári gyapjuszövet, klott bélésanyagok, vásznon, vattelin és végül cca 400 négyzetméter fehér ornameant üveg szállitására. A versenytárgyalásra való pályázás részletes felételeiről, valamint a pályázati határidőről a kereskedelmi és iparkamara készséggel ad az érdeklődőknek felvilágositást. Közli ezenkivül a kereskedelmi és iparkamara, hogy a m. kir. mátészalkai államépitészeti hivatal a kereskedelmi miniszter rendelete alapján államositandó Nyiregyháza—vásárosnaményi közut 6859—10215 km. közötti utszakaszának kőalapos hengerelt kaviespályával leendő kiépitési munkálataira versenyárgyalást tart. Ez utóbbi versenytárgyalás feltételeiről a kamara szintén felvilágositást ad.

SZINHÁZ-MÜVÉSZET

Debrecen színészei előadást tartanak a nyomorenyhitő akció javára

Vasárnap délelőtt fél 11 órakor kaberé lesz a szinházban

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A Csokonai-szinház müvészgárdája, átérezve a mai idők sulyosságát, áldozatkészséggel felajánlotta Debrecen városnak, hogy a nyomorenyhitő akció szolgálatában müvészi kabaré-matinét rendez. A nagysikerünek igérkező előadás vasárnap délelőtt fél 11 órakor kezdődik a szinházban s a Csokonai-szinház minden önálló szerepkörü müvésze fellép.

Az előadáson rendkivül olcsó helyárak lesznek. A legdrágább ülőhely 50 s a legolcsóbb 10 fillér. A páholyok árai szintén rendkivül mérsékeltek.

HETI MÜSOR:

Szombaton este: **Meluzina.** Operettpremier. Bérletszünet.

Az esti előadások 8 órakor, a vasár- és ünnepnapi előadások fél 4 órakor, az ifjuságiak délután 3 órakor kezdődnek.

Vasárnap nyilik meg Benyovszky István festőművész kiállitása a Déri Muzeumban

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Megirtuk, hogy Benyovszky István budapesti festőművész, a magyar festőművészgárda külföldön is ismert egyik legtehetségesebb tagja a debreceni Déri-muzeumban reprezentativ kiállitást rendez. A kiállitás október 26-án, vasárnap délelőtt 10 órakor nyilik meg a muzeum minden két kiállitási termében, ahol a művésznek mintegy száz képe, jórészt hortobágyi tárgyu képe lesz bemutatva. A kiállitás iránt müvészkörökben máris igen nagy érdeklődés mutatkozik, de a nagyközönség körében is élénk érdeklődéssel várják a tárlat megnyitását, amely igen fontos eseményt jelent Debrecen müvészi életében. Itt emlitjük meg, hogy a kiállitás megtekintése teljesen dijtalan s az november 9-ig fog tartani.

—

Tüzmadár

Az Apolló mozgószinházat péntektől kezdve hangos moziva alakitották át s megtartották az első talkipremiert, amely szép közönség jelenlétében, zsufolth áz előtt folyt le.

A bemutatott „Tüzmadár" cimü 12 felvonásos dráma a szerencsésebb amerikai filmprodukciók közé tartozik. Van benne bizonyos propagativ jelleg is. Az amerikai légi flottát, az U. S. A. büszkeségét akarja népszerüsiteni s egyben tovább erősiteni az amugy is magasan lobogó yenki-öntudatot. Kétségtelen azonban, hogy ez nem a szokott amerikai izetlenkedéssel terheli meg a filmet, hanem szerencsés megoldásánál fogva még csak előnyére válik annak.

Nagyszerü repülő felvételek, bravuros légi mutatványok teszik érdekessé a mesét, amelyet itt-ott egész jellemzően fest alá a nyers amerikai humor. A katonaéletből vett képekből valami hősi vidámság, az életet szeretni tudó és a haláltól nem félő egészember örök-derüje tükröződik. A cselekmény szerelmi históriája, nem uj ugyan, de hatásosan beállitott. Igen jó a hangos rész is, amely itt-ott egyenesen félelmetes erővel szólaltatja meg az amerikai légi hadosztálynak motorzúgását.

A közönség jól mulatott és a szép felvételekben őszinte szivvel gyönyörködött. A film vasárnapig marad müsoron. (—)

METEOR
MOZGÓSZINHÁZ
BOCSKAY TÉR

Ma szombaton

a magyar hétre való tekintettel *jótékonycélu előadásokat rendez,* melyeknek *tiszta jövedelme* a debreceni *Iparosok Székháza javára* forditatik. Bemutatásra kerül:
EZÜST SAS és *HADÜZENET*
Előadások: 6 és 8 órakor.

Csukott bérautó
megrendelhető vidékre is.
Telefon **17-16**

RÁDIO

Mit hallgassunk ma a rádióban?

Budapest. D. e. 8: Ünnepélyes fogadtatás a szegedi pályaudvaron. Konferál: Koncz Sándor dr. 9: Ujsághirek. 9.30: Ünnepélyes szentmise a szegedi Fogadalmi templomból. — A szentmisét Serédi Jusztinian dr., Magyarország hiboros hercegprimása pontifikálja. Az ünnepi beszéde Glattfelder Gyula csanádi püspök mondja. — Dohnányi Ernő pályadijnyertes „Szegedi miséjének előadása 200 tagu énekkar, 50 tagu zenekarral a szerző vezényletével. Orgonál: Antos Kálmán. 12: A nemzeti megujhodás emlékmüvének leleplezése Szegeden. Ünnepi beszédet mond Gömbös Gyula honvédelmi miniszter. — Utána: Ünnepi harangszó a szegedi Fogadalmi templomból. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2: A Szegedrókusi állami elemi iskola megnyitó ünnepélye. Ünnep beszédet mond Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter. 2.40: Hirek. 3: Helyszini közvetités a szegedi Fogadalmi templomból. Nemzeti nagyjaink emlékcsarnokának felavatása és a Ferenc József Tudományegyetem záróköveinek letétele. Konferál: Koncz Sándor dr. — Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 6: Kelemen Móric főtitkár: A Magyar Hét és a magyar ipar. 5.30: Kosztolányi Dezső felolvasása. 1. Szavak a rádióról és a televizióról. 2. Koszeru. 6: Diszorgonahangverseny a szegedi Fogadalmi templomból az ország legnagyobb orgonáján. Orgonál: Schmidthauer Lajos orgonamüvész. Vezényel: Fichtner Károly karnagy. 7.25: Népszinmüelőadás a Studióból. „A Nagy apó". Eredeti vigjáték dalokkal 3 felvonásban. Irta: Szigeti Ede. Rendező: Kiss Ferenc. — Az I. felvonás szünetjében: Lóverseny- és ügetőversenyeredmények. — Az előadás után: Pontos időjelzés, hirek. 9.35: A m. kir. 1. honvéd gyalogezred zenekarának hangverseny. Karnagy: Fricsay Rickárd. — E hangverseny szünetjében: Időjelzés, időjárásjelentés. — Majd: debreceni Kiss Lajos és cigányzenekarának hangversenye.

KÜLFÖLD:

Bécs. D. e. 11: Gramofonzene. 12: Szórakoztató hangverseny. D. u. 3.20: Gramofonzene. 5.15: Mozart két zongoraszonátája. 5.45: Dalok. 7.30: Operaelőadás közvetités. Utána szórakoztató zene.

Berlin. D. u. 4.05: Kelet-Európa zenéje. 7.30: Népszerü hangverseny. 9.20: Kabaré-előadás. 10: Hirek. Utána tánczene.

Boroszló. D. u. 4: Szórakoztató zene. 5.45: Hangverseny. 6.20: Klasszikus operettek részletei. 8.30: Stauss János operetteiből. 9.10: Kabaré. 10.30: Tánczene.

Bárány Rádió
Szentanna 1. Telefon 503.
Rádiók, csillárok, villanycikkek legolcsóbb forrása. Kényelmes részletfizetés. Szolid kiszolgálás.

VÁSÁROK JEGYZÉKE

Október 25-én: Jánoshida. Állatvásár: Battonya, Szekszárd (lóvásár nincs). Kirakodóvásár: Mindszent.

Október 26-án: Cegléd, Debrecen (marhavásár nincs), Felsődabas, Nagykörös. Kirakodóvásár: Battonya.

Október 27-én: Acsa, Ács, Ádánd, Bátaszék, Diósviszló, Felsővadász, Gelse (sertésvásár nincs), Hajdusz-boszló, Hevés, Hetes (sertésvásár nincs), Istvándi (sertésvásár nincs), Istvándi (sertésvásár nincs), Isztimér, Kétbely (sertésvásár nincs), Kisvárda, Könyi

KÖZGAZDASÁG

Eselt a rozs és tengeri ára a terménytőzsdén

A mai terménytőzsdén tartott irányzat érvényesült, mert a Futura a liverpooli megnyitásról jelentette háromnyolcad pennys árveszteség ellenére is a tegnapi zárókurzusokon vásárolta a buzát, amelynek megnyitó kötései mind a zárlati szinvonalon mozogtak. Ezzel szemben a rozs és tengeri ára átlag 10 fillérrel olcsóbbodott. A forgalom különösen rozsban jelentéktelen volt. A tengerüzlet sem volt számottevő. A felmondások keretében ma 12.000 métermázsa buzát és 900 métermázsa rozsot jelentettek be szállitásra, amelyet teljes egészében a Futura vett át.

A készárupiacon vontatott az üzletmenet, mert a malmok ma tartózkodást tanusitanak. Vé elkedv csak a nagy sikértartalmu tiszavidéki buza iránt mutatkozik, amelyért 1.25 pengővel magasabb árat fizettek az átlagos buzaárak felett. Az átlagminőségü 79 kilogrammos buzáért pesti paritásban 15 pengőt fizetnek. A rozs üzletlen, irányzata tartott. A takarmánypiacon csak a zab szilárd, amelyből jelentékteien a felhozatal és az élénk kereslet magasabb árajánlatokkal dolgozik. Ezzel szemben az árpa és tengeri irányzata tartott. A 64—65 kilogrammos árpáért 12.30—12.50 pengő fizetnek pesti paritásban. Tavalyi tengeriért a pestvidéki hizlaldák 15 pengőt kinálnak. A magpiac üzletlen. A liszárak nem változtak.

Készárüüzlet hivatalos jegyzései: Buza tiszai 77 kg 14.75—15.50, 78 kg 14.90—15.65, 79 kg 15.06—16.09, 80 kg 15.15—16.10, fehértiszai 77 kg 14.16—14.80, 78 kg 14.75—14.90, 79 kg 14.90—15, 80 kg 15.06—15.20. Rozs 8.05—8.16, árpa 12.75—13.26, sörárpa 18.50—20.00, tengeri 14.80—14.95, korpa 7—7,20, lucerna 165—180.

—

Valutaárfolyamok

Egy angol font 27.76—27.90, száz cseh korona 16.85—16.97, száz dinár 10.04—10.12, száz dollár 571.90—573.9, száz francia frank 23.3—22.60, száz holland forint 229.80—230.80, száz lengyel zloty 63.70—64.10, száz lei 3.37—3.40, száz líra 29.75—30.15, száz német márka 136.60—136.20, száz osztrák schilling 80.30—80.70, száz svájci frank 110.85—111.35 pengő. A nemesfémpiacon a magánforgalomban a huszkoronás aranyat 22.80—23.10, az ezüst egykoronást 0.26—0.28, a forintost 0.70—0.73, az ötkoronást 1.38—1.42 pengővel jegyezték.

—

Zürichi zárlat

Budapest 90.20, Berlin 122.61, Newyork 514.85, London 2501.62 és fél, Páris 20.20 és fél, Milanó 26.96 és fél, Prága 16.27, Belgrád 9.12 és háromnegyed, Bukarest 3.06, Bécs 72.65 — Amsterdam 207.45

—

Chicagói terménytőzsdezárlat

Csikágó, október 24.

	Mai zárlat cent bushel	Előző zárlat cent bushel
Buza		
Dec.	80 79.875	80.625—875
Márc.	83.75 625	825—850
Május	85.875—75	5.375
Julius	—	—
Tengeri		
Dec.	78.125	79.875
Márc.	79.875	81.25
Május	85.50	81.125
Julius	—	—
Zab		
Dec.	36.625	37.50
Márc.	38.375	39.125
Május	39.50	40.25
Rozs		
Dec.	49.375	49.875
Márc.	53	53.875
Május	54.25	55.375
Julius	—	

HELYI VASUT.

5412—9.30.

HIRDETMENY

Értesitjük a t. utazóközönséget, hogy folyó hó 26-án ui autóbuszmenetrendet léptetünk életbe. Az ui autóbuszmenetrend szerint az eddigihez képest a következő lényegesebb változások lesznek:

1. A Debrecen—Berettyóujfalu—komádii vonalon:

Az ezidőszerint Komádiból 5 órakor induló és Debrecenbe 8 órakor érkező járat Komádiból 5 óra 50 perckor fog indulni és 8 óra 47 perckor érkezik Debrecenbe.

2. A Debrecen—csökmői vonalon:

A Csökmőről 5 órakor induló és Debrecenbe 9 órakor érkező járat Csökmőről 5 óra 10 perckor fog indulni és 7 óra 55 perckor érkezik Debrecenbe.

A Csökmőről 13 óra 28 perckor induló járat Berettyóujfalu pályaudvaránál az eddigi 47 perc tartózkodás helyett csak 12 percig fog tartózkodni, tehát Berettyóujfalu pályaudvarától 15 órakor indul és 16 óra 30 perckor érkezik Debrecenbe.

A Debrecenből 18 órakor induló járat 17 óra 45 perckor fog indulni Debrecen—Bikaszállodától és 20 óra 40 perckor érkezik Csökmőre.

3. A Berettyóujfalu—Biharnagybajom közötti vonalon:

Az eddigi két járatpár helyett egy járatpárt fogunk közlekedtetni. Ez a járat Biharnagybajom községházától 7 óra 15 perckor indul és Berettyóujfalu községházához 8 óra 45 perckor érkezik.

Berettyóujfalu községházáról 15 óra 17 perckir induló és Biharnagybajom községházához 16 óra 17 perckor érkezik.

A többi járat menetrendje nem változik.

Itt is megemlítjük, hogy a Berettyóujfalu—hencidai vonalon az autóbusz közlekedést — mint azt külön hirdetménnyel már közzétettük — folyó hó 20-án beszüntettük.

Debrecen, 1930. október hó 24.

Az üzletigazgatóság.

GRAFOLÓGIA

Rovatvezető S. Andor grafológus, a Budapesten megjelenő „A Grafológia" szerkesztője és tulajdonosa.

„K. O." Sokszor vannak kedves gyermeki cselekedetei, melyeknek hátterében azonban komolyság és megfontoltság lakik. Határozatlan, befolyásolható és hiszékeny, optimista lélek.

„Ciklámen". A multban felejthetetlen szép és gondtalan napok birtokosa volt. Az utóbbi időkben olyan érdemtelen szomoru napokat él, hogy sokszor fájdalmas gondolatokba merül. Hangulata nagyon nyomott. Nem tud mindenkihez asszimilálódni. Figyelmes, előzékeny, takarékos és önzetlen.

„Márta". Intelligens, jólnevelt, válogatós és disztingváló, aki önuralmát megtartani képtelen, mert inkább makacs, mint akaraterős. Valami miatt nagyon elégedetlen.

„Mit hoz a jövő?" Ha ön a jövőjét tudni akarja, ugy jöjjön el hozzám, vagy vágja le a kis kezét és szépen, gondosan becsomagolva küldje el nekem, mert a tenyérvonalaiból tudom csak megállapitani jövőjét. Szenzibilis és szentimentális idealista, aki egy csalódás lelkileg gyorsan meg tud törni. Türelmetlen, dacos és kiváncsi.

„Szatyika". Gyenge és lágyszivü, aki sohasem cselekszik meg mindaddig valamit, amig magát önbirálat alá nem veszi. Önfejüség és sokszor önhatalmuság cselekszik.

„Vladár Pál." Szavaiban sokszor vannak szurós és gunyos megjegyzések, de ezekkel nem árt senkinek sem. Sokszor mást mutat kivülről, mint amit belülről érez.

„Egy az Isten." Zárkózott, egyéni, diszkrét, titkainak mélyen megőrzője. Elszánt és igyekszik másoknak bátoritására. Sokat tud eltürni és elnézni, alkalmat megragadó lélek.

„Ki korán kel, aranyat lel." Ez a közmondás nem mindig beváló, mert sokszor az ember amikor felkel, nemszámitott számlák kifizetését leli, ami nem aranyat, de mérget igényel. Félintelligens lélek. Gyenge memóriáju, de páratlanul jólelkü és jószivü. Nem önző, de nem nagyon adakozó. Hiu és önérzetes.

„Szép gyermekkor jöjj vissza." Sokszor teljesithetetlen és lehetetlen kivánságai vannak, mert jólétében nem tudja, hogy mit csináljon. Optimizmusa folytán sokszor rózsaszinben lát meg mindent.

„Reménykedő 2." Intelligens, fegyelmezett, energikus, nem bizalmaskodó, egócentrikus, müvészetfelkaroló, gyors cselekvő és gyors gondólkozásu, kedves társalgó és makacs, önfejü. Szellemi munkát végez. Sok szomoru lelkiváltozás érte.

„Megpróbálom". Fanatikus istenhivő, aki szivéből, lelkéből utálja az Atheistákat. Nem vállalkozó lélek és gyorsan türelmét tudja veszíteni egyes dolgokban. Alkalmazkodó és hiszékeny lélek.

„Verheiratet". Keine Starken Natur, aber sie Könen sehr Langer Zeit Ziegen führ Ihrem Ciel. Ihre wergangenheit hat sehr file trauerige felle beweist. Sehr mitleidigund seh Gut herzig.

„Horváth Ferenc Halduszoboszló." Felelős szellemi munkát végez. Akaratának keresztülvitelében magát megakadályozni nem engedi. Sokoldalu, logikus és rapszodikus. Ami a szivén, az a száján is.

Grafológiai szelvény

Név: .....

Lakás: .....

Foglalkozás: .....

A grafológiai szelvényeket kitöltve kell a kiadóhivatalba beküldeni, — akinek a szelvénye pontosan kitöltve nincs, annak a grafológus nem ad jellemrajzot.

APRÓ HIRDÉTESEK

Egy apróhirdetés 10 szóig 50 fillér és egyszerre két reggeli lapban jelenik meg.

Vastagabb betüvel szedett szavak duplán számittatnak. — Üzleti hirdetések más tarifa alá esnek.

Apróhirdetésekre minden felvilágositást a **141.** telefonszám ad.

Felvételi helyek:

Kossuth-utca 3., Kiadóhivatal. Telefon 141.
József kir. herceg-u. 16., Szerkesztőség és Nyomda.
Piac-u. 8., Csáthy Rt., Könvkereskedés.
Széchenyi-u 50., Lajos István tőzsdéje.
Miklós-u. 44., Zsurovits Ferenc füszerüzlete.
Szent Anna-u. 39., Papp Ferencné tőzsdéje.
Csapó-u. 68., Schwartz Józsefné tőzsdéje.
Meszene-u. 3., Vadászy Sándor füszerüzlete.
Nyil-u. 59., Weigand Antal füszerüzlete.
Kassai- (volt Hadházi)-ut 12., Voith Simon füszerüzlete.
Virág-u. 19., Kerezsi Albert tőzsdéje.
Sámsoni-ut, Hajdu Gyuláné tőzsdéje.
Magoss György-tér és Károly F. József-u. arok, Kiss Gáborné tőzsdéje.
Károly F. József-ut és Böszörményi-ut-i sarok, Ujlaussy József tőzsdéje.
Mester-u. 48., Péntek Gáborné tőzsdéje.
Bethlen-u. 76., Nagy József füszerüzlete.
Hatvan-u. 63., Meskó Györgyné tőzsdéje.
Nyilastelep, Márton Kálmán-u. 1., Voith Simon füszerüzlete.
Bihari-u. 4., Sipos Ferenc füszerüzlete.
Gázgyár melletti bódé, Katona Sándor tőzsdéje.
Vagongyár, özv. Karpáthy Józsefné tőzsdéje.
Egyetemi klinikák előtti bódé, Draveczky Izabella tőzsdéje.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS FÉRFIAKNAK

Cimfestő
tanulót felvesz Held Miklós cimfestészete Simonfy utca 36. szám. 5053

ÁLLÁST KERESŐ NŐK

Napi
2 órai időtartamra irodai vagy hasonló foglalkozást vállal ebédkosztért, (déiután 2 óráig). Leveleket „Komoly tisztviselőnő" jeligére a kiadóba kérem. 5087

ÁLLÁST KERESŐ FÉRFIAK

Intelligens
jóvakorban levő nyugdijas színész tisztességes állást keres irodában, kórházban, moziban, vagy mint raktárnok. — Cime: Sándori, Kétmalom u. 15. 62

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS NŐKNEK

Intelligens
német nevelőnő felvételik Schwrz butorüzlet, Piac utca 71. 491

Intelligente
Deutsche Erzieherin Möbelhändler Piac gasse 71. 492

KIADÓ LAKÁS

Két
szoba, előszoba, kamara, villanyvilágitás, csendes udvar november 1-re kiadó, Budai Ézsaiás utcából nyiló Tarr utca 3. sz. 475

Kiadó
azonnal a Bihari telepen vágóhidhoz közel egy nagy szobás konyha, kamara terasszos jó lakás havi 30 pengőért — sertést ajrómarhát lehet tartani. — Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth utca. 503

Kiadó
egy tágas száraz pince szoba lakásnak, raktárnak vagy mühelynek. — Vár utca 8. 505

Irodának,
vagy orvosi rendelőnek is alkalmas, több helyiségből álló Piac utcai lakás november 1-re kiadó. Korzó drogéria — Piac utca 42. 726

Kiadó
két szobás, fürdőszobás lakás teljes komforttal, Tímár utca 52. 727

4 szobás
modern lakás Nyil utca 9/a. kiadó. Értekezni lehet: Péterfia 37. Berkovicsnal 807

Utcai
2 szoba, esetleg szoba, konyhának is kiadó. — Szent Anna 31. 515

Elcserélném
Kerekes Géza u. 3. sz. két utcai szobás családi házamat a város belterületén levő 2—3 szobás családi házzal.

Utcai

eltő szoba, esetleg szoba konyhának is kiadó. Szent Anna 31. 4-szer

Kiadó

azonnalra 2 szobás modern lakás. Vár utca 8. 510

Komfortos

4 szobás utcai lakás azonnalra is kiadó. — Piac utca 71. 493

Kiadó lakások:

Olcsó lakások 1—2 szobás mellékhelyiségekkel, Bárczi u. 7. Hadházi utca 27. 503

Szép,

nagy utcai szoba, előszobával irodának, rendelőnek kiadó. Batthyány u. 7. szám. 391

Gyönyörü

világos 5 szobás III-ik emeleti utcai lakás minden modern komforttal (központi fütés, személy felvonó, melegviz stb.) azonnalra kiadó. Értekezhetni Piac utca 34. szám alatt, könyvkereskedésben. 750

Két

szoba, előszoba, kamara, villanyvilágitás, csendes udvar november 1-re kiadó, Budai Ézsaiás utcából nyiló Tarr utca 3. sz. 475

Világos

száraz pincelakás kiadó, esetleg takarításért is. Apafi utca 20.

Utcai

ujonnan festett egy szoba, konyha, kamara faskamarából álló lakás november elsejére kiadó. **Apafi utca 20. Az udvarban** vizvezeték és furott kut, külön mosókonyha. 5187

2 szoba,

előszba mellékhelyiség — azonnal kiadó. Mester utca 29. Parkirozott udvarban. 460

BUTOROZOTT SZOBA

Szép

butorozott szoba olcsón kiadó, Nap utca 11. sz., 3 ajtó. 511

Kiadó

különbejáratu kettő butorozott szoba központi fütéssel, fürdőszobával. Arany János 54., kereszt épület. 801

Simonyi ut 9.

butorozott szoba azonnalra kiadó. 496

Butorozott

szoba kiadó. Zöldfa utca 13. szám, keresztépület. 484

Különbejáratu

butorozott szoba előszobahasználattal kiadó — esetleg ellátással. Friedmann, Széchenyi 6. 805

Kétablakos

utcai szoba kapualatti előszoba bejárattal, csinosan butorozva elsejére kiadó. Széchenyi utca 17. 802

Különbejáratu

nagyon csinosan butorozott szoba kiadó, esetleg ellátással. Széchenyi utca 31. első kereszt épület. 517

Piac u. 43.

alatt kiadó butorozott szoba központi fütéssel esetleg ellátással. Cim a hazgelügyelőnél. 516

Discrét

utcai különálló különbejáratu elegánsan butorozott szoba kiadó. Pacsirta 11. 442

Központban

nagyon szépen butorozott tágas utcai szoba, fürdőszoba és zongora használattal kiadó. Hatvan utca 1., II. em. 17.

Butorozott

szoba kiadó azonnal. — Ispotály utca 13. 54

Különbejáratu

elegánsan butorozott — földszinti utcai szoba 1—2 urnak kiadó. Cim: Független Ujság Kölcsönkönyvtárában, Széchenyi utca 2. E-20

Központban

nagyon csinosan, butorozott világos utcai szoba, fürdőszoba és zongora használattal egy-két személy részére kiadó. — Hatvan utca 1., II. emelet 17. 626

LAKÁS ÉS SZOBA KERESLET

Központban

különbejáratu butorozott szobát keresek. Cim: Főtisztviselő jeligére a kiadóba. 480

OKTATÁS

Akadémista

növendék zongorázni — iken jutányos áron tanit Cim a kiadóban. 799

Harmadik

polgárista korrepetálásához fiatalember kerestetik, aki olcsón vállalná. Basz, Simonffy utca 29. 803

Ebédkoesztért

egy-két iskolás gyermek mindennapi foglalkoztatását vállalja komoly leány. Leveleket „Ebédkoszt" jeligére kérem. 5086

Enekanitás,

Hangképzés a legelső hangjegyadagógusok módszerével elökészités ének vizsgára lélegzés-technika és tökéletes hangvétel tanitása. Jelentkezés naponta 2—6-ig, Piac utca 40. I. emelet. Próbaének ingyen.

Német

órákat ad dr Kövessi, Harsányi G. u. 25. 712

Végzett theológus

elsőéves bölcsész I—V. gimnázistákat tanitani hajlandó. Cimet a Debreceni Ujság kiadóhivatalában kérem közölni. 318

ELADÓ INGÓSÁG

Eladó

két villanycsillár, két ágysodrony, egy ablak, Darabos utca 20. 514

Rádió,

2e uerópai állomás vételére alkalmas, teljes jó állapotbn s teljes felszereléssel eladó. Ugyanott egy 9x12-es, görz lencsével ellátott fényképezőgép szintén eladó. — Maróthy György utca 5. szám. 518

Antik

komót és használt kredenc, asztal eladó. Pacsirta u. 48. 798

Takaréktüzhely

vízmelegitővel eladó. — Vigkedvü Mihály utca 11. szám. 782

Rádió

4 lámpás elutazás miatt igen olcsón eladó. Hatvan utca 18. II. emelet bal. 5209

Irógép

Ideal márka, jó állapotban, családi okok miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóban.

AUTÓ, MOTOR, KERÉKPÁR

Autófuvarozást

legjutányosabban vállalok. Vigkedvü Mihály u. 10. sz. Telefon 9—47.

550 kcm.

angol motorkerékpár, — kényelmes oldal kocsival, Lucos világitással eladó. Simonffy u. 36.

ELADÓ ÁLLATOK

Fajtiszta

galambok tulszaporodás miatt olcsón eladók. — **Apafi utca 20. szám. 5323**

Póniló

eladó. — Megtekinthető Hatvan u. 27.

Vörös izlandi

növendék tenyészkakasokat eladoak, vagy terményért cserélek. Tertyánszky Ferencné, Királd. 800

UZLET, MUHELY, RAKTÁR

Nagy

szoba irodának, mhüelynek kiadó. Piac utca 66. Gázkályha eladó. 682

Üzlethelyiség

nagyforgalmu helyen, jelenleg élemiszerüzlet, olcsó bazbérrel pár száz pengővel átvehető. — Braun, borbély. Nyugoti utca 2. 806

Kiadó

üzlethelyiség, Hatvan utca 15. szám. 485

AJÁNLAT

Mindenfélo

kárpitos munkát olcsón kifogástalanul készit. — Mandel, Deák Ferenc u. 6. Tanuló felvétetik. 542

Cipő

nagy teteleket sikerült nagyon kedvezően vennem, amért az eddigi olcsó árakból is nagy engedményt adok vevőimnek. Nagy választék női és gyermekcipőkben, — Cipőárak: Hócipők 6 pengőtől. Makói cipőraktár. Széchenyi utca 14., udvarban. 808

Olcsó

lisztárak: 0g 32 fillér, 4-es 26 fillér. 6-os 20 fillér. Révi lisztüzlet, — Nyugoti 2. 809

Gyümölcsfák,

kajszin és őszibarack, — birsalma, dió, meggy, magastörzsü oltott pőszméte és ribizli, malna és ribizlibokrok kaphatók Sesztina utca 4. sz. alatt a kisállomás mellett. 767

Gallér

tisztitás hófehérre magas fénnyel 7 fillértől. Legszebben, legolcsóbban fest, mos, tisztit Libándi Péterfia 4. keresztépület. 361

Bőrkeztyük

átalakitását, festését, javitását, mosását, — ezüstridikülök bélelését, füzők javitását legolcsóbban vállalom. Keztyü és Füzőüzem, Kossuth u. 59. 5234

Betétekre

most is mia djuk a legmagasabb kamatot. Kölcsönöket olcsón folyósitunk Debreceni Népszövetségi Hitelszövetkezet, Szent Anna utca 10—12 Batthyány sarok, bérpalota.

Sütőtök

és takarmány cukorrépa nagyobb mennyiségben eladó. Pécsi, Batthyány utca 16. szám, Telefon 9-65, vagy 17-49. 1703

Siroknak

szépen virágzó árvácskák legszebb disze. — Nagy mennyiségben kaphatók Ids. Paczelt Jánosnál Margit fürdővel szemben, Ugyanott egy husz hektótiteres vasviztartály olcsón eladó. 490

Virágzó

árvácska és százszorszép tövek sirdiszitéshez bármily mennyiségben kapható. Önfütőkályha eladó Vénkert, Domokos utca 24. szám. 500

Csak a Magyar Héten

tölgy és cserfa apritva

3 P 60 f.

Magyar szenek

igen olcsón kaphatók

Bajomi Józsefné

fa- és szénteleplén. Telefon 8—93.

Zongora

jóhangu, bécsi gyartmányu modern, bérbeadó. Sas utca 4. sz. I. emelet 3. ajtó. 491

KERESLET

Ócskavasakat

legmagasabb áron vásárolok, használhatót legolcsóbb árban adok. Telefon 8—59. Fischer, — Csapó utca 89. 1512

Veszek

egy 10—15 holdas tanyás birtokot, készpénz fizetéssel, Hegedüs ingatlan iroda. Timár utca 5. sz. 216

Megvételre

keresek repce-, köles- és buzaaj keveréket. Apafi utca 20. szám. Ugyanott fajgalambok tulszaporulat miatt igen olcsó áron eladók 93

KÜLÖNFÉLE

Sráfkocsi

jókarban levő jutányosan eladó. Vigkedvü Mihály utca 10. sz. 6439

ELADÓ HÁZ

Téglás-kerten

Létai- és Basahalom-utcában azonnal beköltözhető uj és régi házak, valamint házhelyek nagyon előnyös feltételek mellett eladók. Tiszántuli, Kossuth u. 8. 3259

Vasávári Pál

utcában (Hadházi utca mellett az erdő alatt) 300 négyszögöles sarok házhely kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Érdeklödni a Tiszántuli Mezőgazdasági Hitelintézetnél, Kossuth utca 8. szám. 3094

Eladó

Rothermere (volt Darabos) utca 26 számu ház 613

Eladó

Bihari telepen egy 30 évre adómentes jó jövedelmező uj ház 2 szoba, konyha, terrasz és mellékhelyiségü lakással melyen ezen kivül még egy szoba, konyha van, gyümölcsös és beton kut tal. ára 6000 pengő, de 1000 pengővel részletre megvehető. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth utca. 506

Monostorpályi

uton és Rigó utcában uj beköltözhető házak és házhelyek hosszu idejü törlesztés kedvezménye mellett eladják. Tiszántuli Mezőgazdasági Hitelintézet, Kossuth utca 8. szám.

Nagyjövedelmü

bérház a Hadházi utca 27. szám alatt folyó hó 30-án d. e. 10 órakor a járásbiróságnál árverésen eladatik. Felvilágositást nyujt Böszörményi Sándor zárgondnok, Sas u. 4. 502

ELADÓ FÖLD

Eladó

egy házhely Mester utcai sorompónál, vasöntöde mellett részletfizetésre is. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth utca. 507

Erdőeladás

Tokaj hegyalján Erdőbénye községben ca. 430 kat. hold 10—40 éves faállományu erdőbirtok — mintegy nagyobb erdőingatlan tulajdon hányada kedvező áron és fizetési feltételek mellett eladó. Felvilágositást ad a Tiszántuli Mezőgazdasági Hitelintézet rt. Kossuth u. 8. 489

Ondódon

Veréb dülő 28. szám alatt 42 katasztrális hold szántóföld azonnal kiadó. Értekezni Pécsi és Pap ügyvédek irodájában Werbőczy utca 4. szám.

Eladó

a Németh-utcában 300 négyszögöles házhely — kedvező fizetési feltételek mellett. Értekezni lehet Tiszántuli Mezőgazdasági Hitelintézetnél, Kossuth utca 8. sz. 6429

BIRTOK-BÉRLET

Bérbeadó

600 négyszögöl föld, — esetleg szőlővel és gyümölcsössel. Értekezhetni Peroszlay ut 4. 784

Nagycsere

75. számu tanya 13 köblös földdel kiadó. Nagyállomáshoz félóna járás Guti vonathoz egynegyed óra. Értekezni lehet ugyanott. 478

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat rt. körforgógépén. Felelős kiadó: Dr PAJOR GYÖZÖ igazgató, Nyomdav. VARGA ENDRE.